

Analogi

3
2004

TAMPEREEN, TURUN JA HÄMEENLINNAN ORTODOKSISET SEURAKUNNAT / 27.8.2004

Tässä numerossa:

- 3** Kohti taivaallista
Jerusalemiä
Metropoliitta
Ambrosius
- 5** Suhteet Moskovaan
Arkkiepiispa Leo
- 6** Romanian ortodoksit
- 7** UUSI musiikkipalsta
KORVAKUULOLTA
- 18** Mitä tarkoittaa "Olen
ortodoksi"?
- 24** Pyhän Ambrosius
Milanolaisen opetuksia
- 25** Kysymyksiä ja
vastauksia. Osa 3
- 26** Luostaripalsta
Lintulasta

Analogissa
UUSI LUOSTARIPALSTA

*Äiti igumenia Marina
kertoo Lintulan kesästä*

Kotikirkon kiitollinen eminenssi

Teksti: Seija Saariokari
Kuvat: Antti Suominen

Kaupunginjohtaja **Martti Sinisalmi** esittelee tyytyväisenä Porin uutta ortodoksista kirkkoa. – Kotikirkkoa, kuten hän itse sanoo. Sen eteen kannatti tehdä töitä ja kyllä hän tekikin, suurelta osin kulussien takana.

Kaupunginjohtaja, hallintotieteiden tohtori Martti Sinisalmi jäi heinäkuun lopussa eläkkeelle Porin kaupunginjohtajan virasta, ja saman tien hän aloitti Porin yliopistokeskuksen johdossa. Hänet muistetaan Porissa pitkäaikaisena kaupunginjohtajana, hän hoiti tehtäväänsä peräti 29 vuotta.

Pohjois-Karjalasta kotoisin olevalla Sinisalmella on ansionsa myös seurakunnallisella puolella, hän on ollut muun muassa kirkkoneuvostossa, ja erityisen aktiivisesti hän on

ajanut Porin kirkon rakennushanketta. Pyhälle Johannes Teologille pyhitetty kirkkohan vihittiin käyttöön syyskuussa 2002.

Taivuttelua ja joukkovoimaa

Kun katselee tyytyväistä hymyä ja kuuntelee vilkasta selostusta Porin kirkon rakentamisen vaiheista ja matkassa olleista mutkistakin, ei voi kuin vakuuttua hankkeen hyödyllisyydestä. Martti Sinisalmi on erittäin tyytyväinen kotikirkkoonsa. Samaa voivat sanoa muutkin Porin seudul-

1 Kotikirkon kiitollinen eminenssi
Seija Saariokari / Antti Suominen

2 **Pääkirjoitus**
Onko eettisyys kirkossakin
strateginen valinta
Kari M. Röntilä

3 Pyhissä vaeltaminen kohti
taivaallista Jerusalemiä
Metropoliitta Ambrosius

5 Suhteet Moskovaan ovat lämpimät
Arkkipiispa Leo

6 Romanian ortodoksien historiaa
Isä Ion Durac

7 Musiikkialsta KORVAKUULOLTA
Vinyyleiltä ikäikaista musiikkia
Timo Ruottinen

8 Rakkain opetuslapsi
Kirkkoherra Risto Lintu

9-13 TAMPERE

14 Saattamassa ja perillä
Kirkkoherra Petri Ratilainen

15-17 TURKU

18 Mitä tarkoitan sanoilla: "Olen
ortodoksi"?
Mika Viljanen

19 Kuopijoon, Kuopijoon
Liisa Räsänen

20 Kirkko hoitavana yhteisönä
Kirkkoherra Markku Aroma

21-24 HÄMEENLINNA

24 Ystävyydestä. Pyhän Ambrosius
Milanolaisen opetuksia
Suom. **Markku Aroma**

25 Kysymyksiä ja vastauksia. Osa 3
Isä Heikki Honkamäki

26 Luostaripalsta

27 Radion palvelukset ja hartaudet

28 Kesäkuvia Karjalan Pyhäjärveltä
Kari M. Röntilä

28 Venäjänkielinen hartauskirjoitus
(toimittanut **isä Heikki Honkamäki**)

PÄÄKIRJOITUS

Onko eettisyys kirkossakin strateginen valinta

Yritysetiikan konsultti **Leila Mustanoja** kirjoitti menneen juhannuksen Helsingin Sanomissa, että yhteiskuntavastuusta ja liiketoiminnan eettisyydestä on tullut entistä tärkeämpiä tekijöitä, kun puhutaan yrityksen julkisesta kuvasta ja maineesta. Jokainen itseään kunnioittava yritys haluaa korostaa, että se toimii eettisesti ja kantaa yhteiskuntavastuuta. Viime vuosikymmenen lopulla 90 prosentilla maailmalla 500 suurimmasta yhtiöstä oli eettiset toimintakoodit.

Myös eri kirkkoissa eettisiä valintoja ja niiden perusteluja on tarkasteltu monissa raporteissa ja julkilausumissa, näin on erityisesti katolisen moraaliteologian piirissä. Meitä lähempänä oleva Moskovan patriarkaatti julkaisi muutaman vuosi sitten (elokuussa 2000) oman sosiaaleettisen kannanottonsa. Dokumentissa esitetään monia yksilön ja yhteisöjen eettiseen käyttäytymiseen liittyviä periaatteita. Käytännössä dokumentin julkaiseminen tuli merkitsemään, että Venäjän kirkolla oli nyt selvä kanta lukuisiin moraalikysymyksiin. Kokonaan toinen asia on tietenkin se, missä määrin venäläiset ovat oikeasti omaksuneet nämä näkemykset.

Tutkija **Kimmo Kääriäinen** toteaa kirjassaan *Ateismin jälkeen*, että venäläinen ortodoksinen perinne on moraalisesti kokonaisvaltaista. Keskeinen käsite on *jumalallistuminen (theosis)* eli ihmisen muuttuminen yhä enemmän Jumalan kaltaiseksi. Kyseessä on Jumalan vaikuttama prosessi ja osalliseksi, tuleminen jumalallista energioista, jotka jumalallistavat ihmistä. Samalla kun ihmisen pyhittäminen on Jumalan vaikuttamaa, Venäjän ortodoksinen kirkko katsoo, että sillä on kutsumus esittää moraalinormeja ja kristityillä puolestaan velvollisuus noudattaa niitä. Kirkko kutsuu uskovia lapsiaan osallistumaan yhteiskunnalliseen elämään. Tämän osallistumisen tulee perustua kristillisen moraalien periaatteisiin. Kristityn toiminnan yhteiskunnassa tulee perustua siihen tietoisuuteen, että maailma, yhteiskunta ja valtio ovat Jumalan rakkauden kohteita, ja ne tulee muuttaa ja puhdistaa jumalallisen rakkauden periaatteilla. Kristittyjen tulee nähdä maailma ja yhteiskunta sen lopullisen kohtalon näkökulmasta, Jumalan valtakunnan eskatologisesta perspektiivistä käsin.

Venäjän ortodoksinen kirkon mukaan kirkko ei toteuta tehtävänsä ihmiskunnan pelastamisessa ainoastaan saarnaamalla, vaan myös hyvien tekojen kautta, joilla se pyrki parantamaan ympärillään olevan

maailman hengellismoraalista ja materiaalista tilaa. Tähän tavoitteeseen päästäkseen kirkko tekee yhteistyötä valtion, erilaisten julkisten yhteisöjen ja yksilöiden kanssa riippumatta siitä, tunnustavako ne kristillistä uskoa. Kirkon suoranaista tavoitteena ei ole kääntymään näitä tahoja ortodoksiksi, mutta kirkko kuitenkin toivoo, että yhteistyö johtaisi niitä tuntemaan totuuden ja auttaisi niitä säilyttämään tai vahvistamaan uskollisuuttaan Jumalan antamille moraalinormeille.

Kaikki näyttäisi siis olevan hyvin – yritykset hyödyntävät hyvää moraalista voiton maksimointiin ja kirkko pitää nuhteesta sekä omia jäseniään että yhteiskunnan eri tahoja.

Leila Mustanoja kuitenkin kysyy, missä on vika, kun eettisten toimintakoodien kirjaamisen ja käytännön soveltamisen välillä on silti edelleen "kartellin mentävä aukko." "Tahtoa näyttää olevan, mutta toteutus ontuu pahasti. Yksi keskeinen syy on se, että erityisesti yrityksissä eettisyyttä ja yhteiskuntavastuuta on ollut vaikea mieltää mitenkään konkreettisesti," hän sanoo.

Kun ajattelen asiaa oman kirkkokuntamme kannalta, joka sekun on aika iso hengellinen ja aineellinen yritys, en pysty aivan heti muistamaan, että meillä olisi kirkossa mitenkään aktiivisesti yritetty luoda tietoista ja aktiivisesti toimivaa moraaliohjeistoa Venäjän kirkon tapaan. Jotta tällaiseen tilanteeseen pääsisimme, olisi Mustanojan mietteitä mukaillen ensin kirkkomme hyväksyttävä, että kirkkoyrityksen koko henkilöstön sitouttaminen eettisyyteen on pitkäaikainen, vaativa ja jatkuva prosessi. Siihen olisi siis oikeasti ja tietoisesti ryhdyttävä ja pyrittävä. Olisi myös jotenkin sisäistettävä se, että organisaatiomme eettiset toimintasäännöt saattavat osoittautua nykymaailmassa arvottomiksi, jos niitä ei liitetä olennaiseksi ja toimivaksi osaksi strategiaa eli kirkon missiota.

Mustanojan mukaan näissä kysymyksissä nimenomaan yritysjohdon asenne on avain koko prosessiin. Jos se ei usko asiaan, koko ohjelma voi jäädä vain ontoksi mainostempuksi, joka paljastuu ennemmin tai myöhemmin ja mustaa yrityksen mainetta.

Milloin me aloitamme kirkossamme suomalaisen moraaliteologian luomisen?

Kari M. Röntilä

TIEDOTUS LUKIJOILLEMME

Seuraava Analogi 4/04 on ylimääräinen **vaaliluku**, ja se ilmestyy 27.10. Siihen mahdollisesti toimitettava muu kuin vaaleihin liittyvä aineisto on jätettävä **viimeistään 28. syyskuuta**. Tämän vuoden viimeinen Analogi 5/04 ilmestyy vähän ennen joulua, ja siihen tuleva aineisto on jätettävä marraskuun lopussa.

RISTIN YLENTÄMISEN RUKOUKSIA

Ylennetty risti kehottaa koko luomakuntaa veisuilla ylistämään ristille Ylennetyin puhtaimpia kärsimyksiä, sillä kuoletettuaan ristillä ollessaan sen, joka oli meidät kuolettanut, Hän ylenpalttisen hyvyytensä tähden herätti kuolemaan tuomitut elämään ja teki heidät hengellisesti jaloiksi ja taivaassa asumaan otollisiksi. Siitä iloiten ylistäkäämme Hänen nimeään ja kiittäkäämme Hänen kuvaamatonta alentumistaan!

Ojentaen kätensä ylös ja sillä voittaen julman Amaleikin Mooses edeltä kuvasi sinua, oi kallis risti – sinä uskovaisten kerskaus, uskon tähden vainottujen tuki, apostolien kaunistus, vanhurskaiden puolustus ja kaikkien pyhien pelastus. Sen tähden luomakunta, kun näkee sinut ylennettynä, riemuitsee ja viettää juhlaa ylistäen Kristusta, joka äärettömän hyvyytensä tähden on synnin hajalle lyömän ihmislunnon yhteen koonnut.

* * *

Tänä päivänä totisesti tulee täytetyksi Daavidin lausuma pyhä ennustus, sillä katso, me julkisesti kumarrumme Sinun puhtaimpien jalkojesi astinlaudan eteen ja turvaamme siipiesi suojaan, oi ylen laupias, me huudamme Sinulle: – Tulkoon meidän päällemme Sinun kasvojesi kirkkauden siunaus, ja korota kalliin ristisi ylentämisen kautta oikeauskoisen kansasi voiman sarvi – korota, oi Kristus, Sinä ylen armollinen!

* * *

Iloitse, eläväksi tekevä risti, hurskauden kukistumaton voima, paratiisin ovi, uskovaisten perustus, kirkon suojelus!

Ristin löytämisen ja ylentämisen juhla. Avuksihuostikiroja. Litanian stikiroja. Virrelmästikiroja.

Pyhissä vaeltaminen kohti taivaallista Jerusalemia

Usein koemme, että elämä ohjailee meitä ulkoapäin. Olemme ikään kuin jääneet työmme ja omien rutiinimme orjuuteen. Kuinka vapautua? Kuinka orientoitua uudelleen? Kesäloma on antanut monille arvokkaan mahdollisuuden pohtia arvomaailmaansa ja tehdä tiliä elämänsä rekvisiitan kanssa.

Ortodokseille kesä on pyhiinvaelluksen aikaa. Pyhiinvaelluksen kautta murtaudumme irti meitä kahlitsevasta ajan lineaarisesta kehyksestä. Jumalan valtakunnan ikuisuus tunkeutuu keskellemme näkyvällä tavalla.

Ortodoksinen pyhiinvaellus tehdään yleensä luostariin. Myös praasniekkaan osallistumisessa on samaa kokemusta. Jo matkalla on aikaa katsoa elämää toisesta näkökulmasta. Voimme tarkastella itseämme suhteessa kirkon pyhiin ihmisiin. Luostarissa pyhiinvaeltaja voi arvioida omaa elämäänsä ja sen päämääriä munkkien ja nunnien kilvoittelua vasten.

Pyhiinvaellus huipentuu katumuksen sakramenttiin ja ehtoolliseen. Kun puhdistaudumme kuolemattomuuden lähteessä, vapaudumme omista painolasteistamme. Se auttaa meitä keskittymään huolehtimaan enemmän ihmisuhteidemme laadusta ja pohtimaan arvomaailmamme sisäisiä perusteita.

Pyhiinvaelluksen tarkoitus ei ole pelkkä harras tunnelointi. Sen kautta on syytä ryhdistäytyä hengellisesti ja aikaansaada elämässä pysyvää muutosta. Kun palaamme arkeen, meidän tulisi säilyttää pyhiinvaeltajan mieli, joka katsoo elämää eteenpäin.

Samalla sen tulisi kannustaa meitä kysymään laadullisia kysymyksiä suhteestamme ympäristöön. Mitkä osa-alueet yhteisöjemme ja kulttuurimme rakenteissa ovat vaarassa muodostua itsetarvokkeiksi? Tai missä meidän kirkollinen elämämme ja toimintamme myötäilee liikaa ajan henkeä?

Jeesuksen elämä oli pyhiinvaellus, joka ei ollut vain hiljentymistä. Se teki hänestä aikansa uskonnollisen järjestelmän uudistajan. Jerusalemia taivallettuaan hän puhdisti temppelin rahanvaih-tajista. Ei vain hengellisen puhtauden ihanteen vuoksi vaan myös saadakseen enemmän tilaa sokeille ja rannoille, kaikille joilla on aitoa hengellistä kaipausta ja ikävää.

Kristus vaelsi pyhään kaupunkiin uhrtakseen itsensä maailman elämän edestä. Meitä kutsutaan kantamaan oma elämämme uhriksi Jumalalle. Se tarkoittaa, että meidän tulee omassa persoonallisuudessamme ja elämäntehtävässämme kirkastaa kutsumuksemme elää ja kasvaa ihmisenä ihmisiä varten. "Lähimmäisessäsi löydät Jumalan."

Koko ihmisen elämää on pidettävä pyhiinvaelluksena. Elämä on matkantekoa kohti luvattua maata, taivaallista Jerusalemia. Ajan murheissa, "kynnellaakson keskellä" meiltä usein unoh-tuu, että olemme koko ajan matkalla kohti Jumalan kirkkauden maailmaa.

Kun vaellamme tietoisesti pyhää kohti, silmiemme edessä on näköala uuteen todellisuuteen, jossa kaikki luodaan uudestaan. "Kuolemaa ei enää ole, ei murhetta, valitusta eikä vaivaa, sillä kaikki entinen on kadonnut." (Ilm. 21:4)

VIRKAVAPAALLE. Hiippakuntasihiteeri munkki **Serafim** jäi elokuun alusta puolen vuoden virkavapaalle tutkimus- ja opetustyötä varten Helsingin yliopistossa. Hänen sijaisenaan toimii teol.yo. **Juha Eerola**.

Analogin VAALINUMERO Valtuustojen vaalit Tampereella, Turussa ja Hämeenlinnassa

Seurakuntien valtuustojen vaalit, joissa valitaan kunkin seurakunnanvaltuuston jäsenet vuosiksi 2005-2007, pidetään marraskuussa 2004 (ks. tarkka ajankohta kunkin seurakunnan sivuilta).

Analogi julkaisee jokaisesta ehdokkaaksi asettuvasta lyhyen tietoiskun. Tätä varten valtuustoehdokkaan tulee toimittaa lehteä varten viimeistään torstaina 23.9. seuraavat asiat:

1. Valokuva
2. Nimi (sukunimi, kutsumanimi)
3. Ammatti (oppiarvo, ammattinimike)
4. Kotikunta
5. Osallistuminen seurakunnan toimintaan (nimike/harraste, vuodet)
6. KOLME LAUSETTA. Jokaiselta ehdokkaalta pyydetään kolmen lauseen pituinen vastaus kysymykseen: **"Olet asettunut valtuustoehdokkaaksi: miten kehittäisit seurakuntaasi valtuuston jäsenenä?"**

Toimitus voi tarvittaessa korjata vastausten kieliasua tai lyhentää liian pitkää vastausta. Valokuva ja edellä pyydetty tiedot toimitetaan ehdokkaan oman seurakunnan kansliaan. Tämän lisäksi tiedot ja kuva, mikäli se on jo valmiiksi digitaalisessa muodossa, pyydetään lähettämään **myös** suoraan toimitukseen osoitteella: **analogi.toimitus@pp.inet.fi** Myös pelkät tiedot (vastauk-

set kysymyksiin 1-6) voi lähettää (ilman kuvaa) tähän toimituksen osoitteeseen. Tämä menettely helpottaa huomattavasti toimituksen työtä.

Mikäli ehdokas ei toimita kuvaansa tai pyydettyjä tietoja, hänen paikalleen lehden sivulla jää numeron ja nimen lisäksi vain valkea aukko.

VIRALLISET VAALI-ILMOITUKSET julkaistaan toisaalla lehdessämme.

la olevat ortodoksit, mutta Sinisalmella on erityinen syy myhäilyynsä.

Moni tietää, miten monta vuotta porilaiset toivoivat omaa kirkkoa ja miten hanke venyi ja vanui. Harva kuitenkaan tietää, miten aktiivisesti kaupunginjohtaja Martti Sinisalmi osaltaan puski hanketta eteenpäin ja miten hän joutui toisinaan käyttämään kaiken mahdollisen arvovaltansa ja taivuttelukeinonsa saadakseen kirkkoasian etenemään. Toisinaan turvauduttiin joukkovoimaan, toisinaan henkilökohtaiseen taivutteluun.

Tärkeä etappi oli kirkkoherra **Risto Linnun** saaminen asian taakse. Sinisalmi kiittelee myös silloista Helsingin **metropoliittaa Tiihonia**, joka oli kiinnostunut hankkeesta. Varsinaisesti asia sai vauhtia, kun Helsingin metropoliitaksi tuli nykyi-

Kaupunginjohtaja Martti Sinisalmen pitkän uran aikana kaikkein eniten on kaupunkilaisilta tullut palautetta, nimenomaan myönteistä palautetta, ortodoksisesta kirkosta, joka vihittiin käyttöön pari vuotta sitten.

Kaupunginjohtaja Martti Sinisalmi on tyytyväinen mies. Porin Pyhän Johannes Teologin kirkko on upea rakennus, ja hän on osaltaan ollut edesauttamassa kirkon saamista paikkakunnalle.

nen **arkkipiispa Leo**, ja hän sitoutui kirkon rakentamiseen.

Puhelinrumba käyntiin

Martti Sinisalmi muistelee, miten huhtikuussa 2001 kirkollishallitus kokoontui Porissa. Silloin piti saada aikaan päätös kirkon rakentamisesta, mutta niin ei tapahtunutkaan, yksi muistio piti vielä tehdä. Juhanuksen jälkeen oli seuraava kokous. Sen jälkeen alkoi puhelinrumba Nordkapista, sillä Sinisalmi oli siellä satamaliiton kokouksessa.

– Onneksi on keksitty matkapuhelimet, hän naurahtaa ja kertoo puhuneensa lähestulkoon kaikkien kirkollishallituksen jäsenten kanssa.

Kun kirkon rakentamisesta vihdoin päätettiin, tarvittiin vielä nykyisen lainsäädännön mukaan suostumus Opetusministeriöstä, ja se tuliikin pikavauhtia paluupostissa. Siinäkin auttoivat hyvät suhteet.

Lahjarahat kuparikattoon

Vuonna 2001 Martti Sinisalmi täytti 60 vuotta, ja hän ohjasi lahjarahat kirkon kaunistamista varten perustettuun rahastoon. Niillä rahoilla, noin 120 000 markalla, hankittiin lopulta kirkon katon kuparikate.

Sinisalmi katselee myhäillen kirkkoa. Hän kertoi, että kaikkina näinä vuosina kaupunginjohtajana hän on toki saanut kaupunkilaisilta palautet-

ta. Suurin yksittäinen kohde on ollut ortodoksinen kirkko. Alunperin se herätti jopa vastustusta.

– Ihmiset taisivat luulla, että tähän rakennetaan Keski-Porin luterilaisen kirkon kokoista rakennusta.

Kun kirkko valmistui, ihmiset näkivät, miten hyvin se sopii ympäristöönsä.

– Porissa kelpaa olla ortodoksi, naureskelee Sinisalmi.

Hän kertoo, että kirkossa kävi viime vuoden aikana 12 000 vierasta, ja myös jumalanpalveluksissa käy väkeä hyvin, 50–70 ihmistä kerrallaan.

Seuraava askel

Seuraava askel on oman papin saaminen Poriin. Sinisalmi kertoi tehneensä **metropoliitta Ambrosiukselle** jo puolitoista vuotta sitten ehdotuksen omasta papista.

Tärkeää olisi, että paikallinen ortodoksinen väestö käyttäisi kirkkoa paljon ja osoittaisi, että tarve myös omalle papille on olemassa, hän vetoaa.

SEIJA SAARIOKARI
on Satakunnan Kansan toimittaja.

Valokuvaaja ANTTI SUOMINEN
on Satakunnan Kansan
pitkäaikainen, jo eläkkeellä
oleva kuvapäällikkö.

Suhteet Moskovaan ovat lämpimät

Viime kerralla Analogiin kirjoittaessani kerroin kahdesta tulevasta syntymäpäivämatkasta. Toinen suuntautui Pietariin ja toinen Moskovaan. Molempien piispat, sekä Pietarin **metropoliitta Vladimir** että Moskovan ja koko Venäjän **patriarkka Aleks**i täyttivät 75 vuotta. Kummastakin juhlasta voisi kertoa laajasti, sillä ne olivat arvonsa mukaiset. Molempiin ottivat osaa laajasti niin toiset piispat, hiipakunnan papitot, kirkkokansa kuin korkea poliittinen johdokin.

Vladimirin syntymäpäivät

Metropoliitta Vladimirin juhlapalvelukset olivat Kananin katedraalissa ja lisäksi kirkossa. Viikkoa ennen syntymäpäiväjuhlaansa Pietarin metropoliitta oli palvellut kirkossa, joka tunnetaan kirkkona (murhatun tsaarin) veren päällä. Liturgia oli tässä tempelissä ensimmäinen seitsemänkymmeneenviiteen vuoteen. Kirkko oli siis suljettu hänen syntymänsä aikoihin.

Patriarkka Aleksin palvelukset olivat Kristus Vapahtajan -kirkossa, joka symboloi koko olemuksellaan Venäjän ortodoksisen vapautumista ja uutta kukoistusta Neuvostoliiton kaaduttua. Palveluksiin osallistui kirkontäyteen kansan ja papiston lisäksi satakolmekymmentä piispaa kautta Venäjän ja ulkomailta. Patriarkka johti sekä vigilian että liturgian oikealla puolellaan koko Amerikan ja Kanadan **metropoliitta Herman** ja vasemmalla puolellaan Suomen arkkipiispa. Hänen Pyhyytensä kuiskasi minulle palveluksen aikana, että milloinkaan vallankumouksen jälkeen ei yhtä monta piispaa ole ollut samassa ehtoollispöydässä. Sehän tarkoittaa samalla sitä, ettei ole ollut ennen vallankumoustakaan.

Kirkkojemme suhteet lämpimät

Moskovan palvelusten yhteydessä tapasin Venäjän kirkon johdon yksityis-luontoisessa keskustelussa. Siinä vahvistettiin oleellisesti kaikki se, mikä todettiin kaksi vuotta aiemmin kirkkojemme välillä. Kun kiinnitin patriarkan huomiota siihen, että Suomessa eräillä tahoilla keskeisesti vaikuttavien maahamme muuttaneiden toimesta joskus jopa kyseenalaistetaan tiettyjen piirteittemme kanoninen oikeutus, totesi patriarkka: *"Eikö se, että me tänään palvelemme tällä tavoin yhdessä, todista kaikille keskinäisestä kunnioituksestamme ja lämpimistä suhteista kirkkojemme välillä?"*

Kansainvälisiä kokouksia Valamossa

Tänä vuonna olemme iloinneet kahdesta Valamossa pidettyä laajasta kansainvälisestä konferenssista. Ensiksi oli se kahdekymmentäkuutta kansallisuutta ja lukuisia erilaisia kirkko- ja edustaneitten humanitaarisen työn ja diakonisen avun ihmisten kokoontuminen, jota saimme isännöidä *Ortadin* ja luostarimme nimissä sekä Kirkkojen maailmanneuvoston tuella. Toinen oli kansainvälinen luostarikokous, joka toteutui edellistä vastaavassa laajuudessa.

Viimemainitun kokouksen taustaorganisaatio on myös ekumeeninen. Ortodoksiselta puolelta siinä vaikuttaa mm. Siinopen **piispa Athenagoras** Brysselistä. Hän on yksi monista

ulkomaisista piispoista, joita olemme saaneet ja saamme tänä kesänä pitää rakkaina vierainamme. Hänen Pyhyytensä Konstantinopolin **patriarkka Bartholomeos** lähetti tapahtumaan kunnioittavan tervehdyksensä.

Vierailuja ja tapaamisia

Itä-Suomessa laajasti toteutettu Pyhän Kosketuksen konsertti- ja monikulttuuritapahtuma keräsi laulajia, soittajia ja musiikin opiskelijoita niin Bysantista kuin Moskovastakin ja monelta muultakin suunnalta. Noina päivinä saimme pitää vieraanamme Hanian **metropoliittaa Irineosta**. Smolenskin ja Kaliningradin **metropoliitta Kirill** vieraili Suomessa ja keskustelimme perusteellisesti hänen kanssaan. Elokuun alkupäivinä tulee luoksemme Pariisista Komanan **arkkipiispa Gabriel**, ja alkusyksy tuo tullessaan muita, mm. Tihvinän **arkkipiispa Konstantin** on tulossa Pietarista seminaarimme avajaisiin.

Opiskelijat tervetuloa!

Seminaarista puheen ollen toivotan sydämellisesti tervetulleiksi uudet opiskelijat oppimaan teologiaa, uskonnon opettamista ja kirkkolaulua. Näitä kirkkolaulajia toivotan tervetulleiksi tulevaisuudessa vielä merkittävästi enemmän. Samalla toivon, että seurakunnissamme luodaan hyvät olosuhteet motivoituneelle työlle kirkkomusiikin parissa. Meillä on hyviä kuoroja, ja kanttorikuntamme on koulutettu paremmin kuin milloinkaan.

Tänä vuonna tulee muuten jo kolmekymmentä vuotta siitä, kun kanttorikuntamme naisistuminen alkoi. Kiitän siitä ja onneksi olkoon!

Vielä haluan mainita, että eräänä jatkuvana yhteistyömuotona oman patriarkaattimme ja paikalliskirkkomme välillä on vuosittainen nuorisovaihto. Tänä kesänä meillä oli vieraana joukko tyttöjä ja poikia Konstantinopolista. Nuorisoryhmiä niin Kreikasta kuin Venäjältä on ollut luonamme. Tällaiset kontaktit ovat tärkeitä ja toivottuja. Meikäläisiä liikkuu lähialueillamme ja kautta ortodoksisen maailman. Toivotan siunausta tällaiselle näköaloja avartavalle matkailulle.

Yksi ortodoksisuuden perhe

Yhden asian tahdon vielä sanoa. Olen keskustellut tästä niin patriarkkojen kuin muidenkin esipaimenten kanssa. Toivon ortodoksisen patriarkaattien ja paikalliskirkkojen toimivan niin, että voisimme kokea olevamme ehjän ortodoksisen kirkkoperheen jäseniä, jotka eivät väärällä tavalla kilpaile keskenään revireitä vallaten vaan tukevat ja auttavat toinen toistaan ja antavat kaikessa hyvän yhteisen ja oikean todistuksen keskinäisessä rakkaudessaan, että maailma uskoi Häneen, joka on meidät kaikki lähettänyt.

Toivotan Jumalan suurinta siunausta pian alkavaan uuteen kirkkovooteemme.

Karjalan ja koko Suomen
arkkipiispa Leo

Romanian ortodoksien historiaa

Seuraavassa isä **Ion Durac** kertoo Romanian kirkon vuosisataisesta historiasta. Isä Ion toimii matkapappina ja erityisesti Suomessa asuvien romanialaisten sielunhoitajana.

Historiantietojen mukaan keisari Konstantinus Suuren aikaan oli olemassa piispoja Skyyytiassa, nykyisessä Dobroudjassa Mustanmeren alueella. Keisari Konstantinus valloitti osan alueista, jotka olivat kuuluneet keisari Trajanukselle ja jotka nyt kuuluvat Romanian alueelle. Romanian alueella 1000- ja 1100-luvulla oli olemassa pieniä ruhtinaskuntia, jotka myöhemmin yhdistyivät turkkilaisten pelossa ja perustivat Tomanan ja Karpaattien välille Valakian ja itään Karpaattien vuoriston ja Dnesterin välille Moldovan. Unkarilaiset valloittivat 1100-luvulla Transilvanian ja pitivät sitä hallinnassaan aina siihen asti, kunnes Itävalta valloitti sen.

Itsenäiset Valakia ja Moldova

Ensimmäinen tieto itsenäisestä Valakiasta on vuodelta 1324 ja Moldovasta vuodelta 1352. Transilvaniasa oli monia pieniä ruhtinaskuntia, ja ennen unkarilaisten hyökkäystä Transilvania oli jaettu kolmeen suureen ruhtinaskuntaan, joita romanialaiset ruhtinaat johtivat. Unkarilaiset onnistuvat 11. vuosisadan loppupuolella valloittamaan Transilvanian, minkä jälkeen alkoi Unkarin katolilaisten vaino romanialaisia ortodokseja kohtaan. Kaikissa kolmessa ruhtinaskunnassa oli piispoja, jotka kuuluivat suoraan Konstantinopolin alaisuuteen. Itsenäisen Valakian perustamisen jälkeen ruhtinas Basarab I pyysi ekumeenisista patriarkkaa tunnustamaan Valakian metropoliitan arvon. Vuonna 1359 ekumeeninen patriarkka tunnusti Valakian ensimmäisen piispan metropoliitan arvon, samoin tapahtui kerran myös Moldovassa vuosien 1381-1386 aikana. Transilvaniasa romanialaiset ortodoksit kuuluivat joskus Serbian or-

todoksisen kirkon tai Valakian tai Moldovan hiippakuntien alaisuuteen. Itävallan määräysvallan aikana Transilvaniassa oli oma metropoliittansa. Valakiassa ja Moldovassa oli oma metropoliitta, ja nämä kaikki kolme hiippakuntaa olivat Konstantinopolin alaisia.

Vuonna 1859 Valakia ja Moldova yhdistyivät ja muodostavat Romanian, ja Romanian kirkon johtaja sai metropoliitan primaatin arvonimen. Vuonna 1885 Romanian kirkosta tuli autonominen. Vuonna 1918 Transilvania, Bessarabia ja Bukovina yhdistyivät Romaniaan, ja vuonna 1925 Romanian ortodoksinen kirkko sai patriarkaatin arvonimen.

Nykyinen tilanne Romaniassa

Tämän lyhyen historian jälkeen kerrotaan nykytilanteesta Romanian ortodoksisessa kirkossa. Melkein viisikymmentä vuotta kommunismi esti romanialaisten hengellistä elämää, sillä ortodoksit ja muut kristityt joutuivat kärsimään ateismin takia. Viime vuosina Romaniassa on alettu

rakentaa lisää uusia kirkkoja, koska kommunismin aikana niitä ei saanut rakentaa.

Viimeisin väestönlaskenta Romaniassa tehtiin vuonna 2002, ja uskonnollisesti romanialaisista ortodokseja on lähes 19 miljoonaa (86,7 %), katolilaisia yli miljoonan (4,7 %) ja uniaatteja lähes kaksisataatuhatta (0,9 %). Reformoituja on seitsemänsataatuhatta (3,2 %), baptisteja satakolmekymmentätuhatta (0,6 %), helluntailaisia kolmesataakolmekymmentätuhatta (1,5 %).

Romanian patriarkaatti on jaettu viiteen metropoliittakuntaan. Romanian patriarkka on yksi viidestä metropoliitasta. Näissä viidessä metropoliittakunnassa on 10 arkkipiispakuntaa ja 15 piispakuntaa. Valvontapiirejä on 158, ulkomailla on vielä kolme metropoliittakuntaa, yksi arkkipiispakunta ja kaksi piispakuntaa. Patriarkaatissa on 10 987 seurakuntaa ja 2 059 seurakuntahaaraa (ts. suuremman paikkakunnan yhteydessä olevan pienemmän paikkakunnan kirkko ja siinä toimiva seurakunta). Näissä seurakunnissa toimii 12 326 pappia ja diakonia. Romanian alueella on 14 177 ortodoksisista kirkkoa ja kappelia. Näitä lukuunottamatta on vielä 112 kappelia sairaaloissa, 75 kappelia armeijan tukikohdissa, 37 kappelia vankiloissa, 42 kappelia kouluissa ja 52 kappelia sosiaalihoitotaloissa. Patriarkaatissa on 391 luostaria ja 177 skiiittaa, joissa kilvoittelee 2 748 munkkia ja 4 883 nunnaa.

Patriarkaatissa toimii 15 teologista yliopistoa, 38 seminaaria, 19 kanttorikoulua ja 5 teologista terveydenhuoltokoulua. Kirkon piirissä ilmestyy viisi patriarkaatin lehteä ja 64 hiippakuntien ja seurakuntien lehteä.

Romanian ortodoksinen kirkko toimii ekumeenisissa yhteyksissä aktiivisesti niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Yhteydet Konstantinopolin ekumeeniseen patriarkaatin kanssa on hyviä. Patriarkka Bartolomeos käy vähintään kerran vuodessa Romaniassa. Romanian kirkko ei ole valtion kirkko, vaikka 86,7 % maan väestöstä siihen kuuluukin.

Isä **Ion Durac**

Kirjoittaja on tamperelainen musiikkituottaja

Vinyyleiltä IKIAIKAISTA MUSIIKKIA

SILLOIN TÄLLÖIN PIDÄMME kotona vinyyli-iltoja. Se tarkoittaa suosikkiaanitteleiden kuuntelemista ajalta ennen CD-aikaa – siis kyse on lähinnä LP-levyistä. Usein levylautasemme päätty aikamme ortodoksista musiikkia.

Mikis Theodorakis on

säveltänyt kuorolle **Johannes Kryssostomoksen** "Jumalallisen Liturgian" – näin levyn otsikko kuuluu kreikasta vapaasti suomennettuna. Läntisillä aakkosilla levyn nimeksi on annettu *Missa Greca* eli kreikkalainen messu. *Zorban tanssin* ja monien, **Arja Saijonmaan** ansiosta meillä tunnettujen Kreikan sotilasjuntan vastaisten poliittisten laulujen säveltäjä, erilaisten takinkääntöjen jälkeen sittemmin kulttuuriministerinäkin vaikuttanut Kreikan ehkä tunnetuin populaarisäveltäjä Theodorakis on tehnyt myös muuta liturgista materiaalia, mikä ei ehkä ole niin laajalti tunnettua.

MISSA GRECAN VARSINAINEN HIENOUS on mielestäni diakonin ja papin osissa, jotka laulaa **Manolis Mitsias**. Erikoiseksi asian tekee teoksen eräs yksityiskohta. Kun joitakin vuosia levyn hankkimisen jälkeen sain käsiini teoksen nuotit, havaitsin aavistukseni oikeaksi. Näitä resitatiiviksi (puhelauluksi) tarkoitettuja jaksoja ei ole sävelletty lainkaan, vaan on annettu vain aloitus- ja lopetusääni. Laulajan tehtävänä on vapaasti improvisoida oma osuutensa. Ja sen Manolis Mitsias tekee todella komeasti bysanttilaisen laulutradition hengessä. Syntyy vahva vaikutelma teoksen liittymisestä kirkon ikiaikaiseen jatkumoon. Kuoro-osuuksissa olen havaitsevinani selvää länteen päin tähyämistä. Kenties Theodorakisin kaukaisena tai jopa tiedostamattomana ihanteena on – sanotaan nyt vaikka **Aleksandr Arhangelskin** pietarilainen tyyli. Bysanttilaiseen maailmaan verrattuna venäläisen ortodoksilaulu kun on ilmiänsä huomattavan länsimaista.

MIKSI TÄSTÄ NYT KIRJOITAN? Kirkoissamme veisattavat laulut ovat satoja ja tuhansia vuotta vanhoja – vai ovatko? Näin tunnutaan usein ajateltavan. Mutta yleisesti ottaen Suomen ortodoksikirkkoissa laulettava musiikki on vanhimmillaankin musiikillisena ilmiönä enintään kaksisataa vuotta vanhaa. Kun tarkastellaan suomenkielisiä sävelmämuunnoksia, pitää laulujen ikä edellisestä vielä puolittaa. Tavallisen ihmisen katsannossa ikiaikaisen perspektiivi on jotakuinkin siinä 20 – 50 vuoden välillä. Muuan seurakuntamme jäsen aikoinaan kyseli toistuvasti Tampereen kuorolta: "Miksette laula sitä *Ehtooveisua*, mitä laulettiin kotona Salmassa?" Hiukan epäselväksi kuitenkin jäi, mitä nimenomaista sävelasua hän tarkoitti, näitä kun on yleisessäkin käytössä lukuisia.

KAUTTA KIRKON HISTORIAN uusia sävelmiä on tehty eri liturgiisiin tarkoituksiin ja joskus ortodoksisiksi konserttikappaleiksi, joita ei oikeastaan jumalanpalveluksissa käytetä. Theodorakisin liturgialla on siten oma oikeutusensa. Eri asia on, mikä musiikki jää käyttöön ja kanonisoituu traditioon. Se ei enää ole tekijän eikä varmaan edes piispainkokouksen asia. Liturginen käyttötaide saa hyväksyntänsä yhteisestä kokemuksesta, yhteisön vastaanottamisesta. Tämä taas saattaa yksittäisten teosten kohdalla kestää useita vuosikymmeniä, ajatellaanpa vaikka **Boris Jakobovin** suomenkielisiä sävellyksiä.

TAMPEREEN ORTODOKSISEN KIRKON KUORO harjoitteli muuten paria osaa Theodorakisin liturgiasta kymmenisen vuotta sitten. Tenori **Pentti Hietanen** harjoitteli levyllä kuunnellen mainittuja resitatiiviosia. Hän saikin ne toimimaan aivan erinomaisesti. Harmi kyllä kuoron kanssa emme koskaan saaneet *Kerubiveisua* emmekä *Psalmia 116* (kreikkalaisessa Raamatussa 115) esityskuntoon asti. Silloin oli kaikkea tekemistä yllin kyllin muutenkin, mutta ehkä vielä joskus...

MAINITTUUN PSALMIIN Theodorakis on – poiketen siitä, mitä edellä mainitsin tästä liturgiasta yleensä – nuotintanut lukijan resitatiiviosuudet. Tämän psalmin hän on sijoittanut siihen kohtaan liturgiaa, missä on papiston ehtoollinen. Korkeasti oppineet musiikkimiehet pitävät tätä sävellyksen osaa koko teoksen parhaana aineistona. Se sopisi minunkin mielestäni kyllä varsin hyvin myös meillä käytettäväksi.

Timo Ruottinen

PS. *Valamon kansanopistoon on muuten tulossa seminaari aiheesta Miten eurooppalaista ortodoksimusiikkia tänä päivänä sävelletään tai jotakin sen suuntaista. Odotan sitä mielenkiinnolla...*

Rakkain opetuslapsi

Me ihmiset tarvitsemme toisia ihmisiä. Meillä on leikkikavereita, koulukavereita, työkavereita, ystäviä ja rakkaita. Jopa perheen sisällä joku perheenjäsenen tulee läheisemmäksi kuin toinen.

Jeesuksen julkinen toiminta kesti enintään kolme ja puoli vuotta. Kaksitoista opetuslasta seurasi häntä päivittäin. Näiden kahdentoista läheisimmän lisäksi hänellä oli seitsemänkymmenen opetuslapsen joukko. Kahdentoista apostolinkin joukosta erottautui keskeinen ryhmä, johon kuuluivat **Jaakob** ja **Johannes**, Sebedeuksen pojat, ja **Pietari** sekä eräässä yhteydessä myös **Andreas**, Pietarin veli. Evankelista **Johannes** käyttää itsestään määritelmää ”se, joka oli Jeesukselle rakkain” ja ”rakkain opetuslapsi”. Jäähyväisaterialla Johannes oli nojanut Jeesuksen rintaa vasten. On huomioitava se seikka, että muissa evankeliumeissa tällaisia ilmaisuja ei ole.

Evankelista Johannes korostaa voimakkaasti Jeesuksen opetusta

Jumalan rakkaudesta ihmisiä kohtaan. Samoin lähimmäisrakkauden merkitystä. ”*Kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, jos te rakastatte toisianne.*” (Joh.13:35)

Saman evankelistan lähetykskirjeet ovat syvällistä opetusta rakkauden olemuksesta ja sen merkityksestä. ”*Lapseni, älkäämme rakastako sanoin ja puheessa, vaan teoin ja totuudessa. Tämän käskyn me olemmekin häneltä saaneet: joka rakastaa Jumalaa, rakastakoon myös veljeään.*” (1. Joh. 3:18,21)

Kristuksen ristin juurella apostoli Johannes sai erityisen tehtävän: hänen tuli huolehtia Jeesuksen äidistä, Neitsyt Mariasta. Tämä seik-

Porin kirkossa oleva Johannes Teologin ikoni.

ka osoittaa, että Neitsyt Marialla ei ollut muita lapsia kuin Jeesus. Jos Jeesuksen veljinä mainitut olisivat olleet Marian lapsia, heidän velvollisuutensa olisi ollut ensisijaisesti huolehtia vanhemmistaan.

Kirkon perimätiedon mukaan Johannes huolehti Jeesuksen äidistä tämän kuolemaan saakka ja siirtyi sitten Vähän-Aasian Efesokseen. Kahleissa hänet kuljetettiin Roomaan, kidutettiin ja lopulta karkotettiin Patmoksen saarelle, jossa hän sai kokea ilmestyksiä, jotka on tallennettu Ilmestyskirjaan. Ortodoksinen kirkko pitää Ilmestyskirjaa hyödyllisenä luettavaksi, mutta tekstin vaikeaselkoisuuden vuoksi kirjaa ei käytetä liturgisesti, eikä siihen ole ohjeellista tulkintaa.

Apostoli Johannes kuoli vuosien 105 – 106 tienoilla. Viimeisinä aikoina, kun hän ei enää jaksanut kulkea seurakunnan kokoontumisiin, hänet kannettiin sinne. Kun häntä pyydettiin puhumaan, hän vain toisti lyhyttä lausetta: ”Lapset rakastakaa toisianne. Tämä on Jumalan käsky ja jos sitä noudatatte, niin täytätte kaiken muunkin.” (*Pyhä muisto*)

Ortodoksinen kirkko kutsuu Johannesta rakkauden apostoliksi. Rakkautta hän opetti ja sitä itse toteutti. Ortodoksinen kirkko kutsuu häntä Kristuksen ystäväksi ja Teologiksi, Jumalan tuntemisen opettajaksi. Voimme puhua ja opettaa rakkautta, mutta lähimmäisenrakkauden toteuttaminen vaatii meiltä varmasti asian sisäistämistä ja elämämme suunnan tarkistamista.

Apostoli ja evankelista Johannoksen muistopäivä on 26. syyskuuta, jolloin praasniekkajuhlaa vietetään muun muassa Porin uudessa kirkossa.

Isä Risto

Valamon Ystävät / Tampereen osasto

Pyhiinvaellus Uuden-Valamon ja Lintulan luostareihin la-su 9.– 10.10. Hinta/henkilö vaihtelee osallistujamäärästä ja majoituksesta riippuen 69–83€. Hintaan sisältyvät kuljetukset, majoitus, kaksi ateriala ja valamolainen teepöytä. **Ilmoittautumiset Anu Danouzille viimeistään ke 1.9., puh. 050 502 7547.**

YLEISÖILLAT:

ke 1.9. klo 17.30 ehtoopalvelus kirkossa
klo 18.00 ympäristötoimittaja **Joonas Pörsti**: Kirkkojen vastuu ympäristön tilasta

ti 5.10. klo 17.30 panihida kirkossa Tito Collianderille, isä Sergius klo 18 Sergius Colliander: Isäni Tito Colliander
ti 2.11. klo 18.00 professori Pertti P. Ahonen: Kirkko- ja uskontopolitiikasta EU:ssa

Järjestämme yleisöillat Nikolainsalissa, Tuomiokirkkokatu 27. Tilaisuutemme ovat kaikille avoimia. Luostarin hyväksi kerättävänä pääsymaksuna perimme 5€/henkilö tai 2,5€/opiskelija.

Tervetuloa.

PYHÄKÖT:

Suvantokatu 10 A
33100 Tampere

Toimittajista käytetyt lyhenteet:

ID Ion Durac, **HH** Heikki Honkamäki
JK Jorma Kudjoi, **JM** Jouni Mäkelä
KS Kai Sahlberg, **MR** Mitreo repo
RL Risto Lintu **RM** Risto Matsi

JUMALANPALVELUKSET

Tampereen kirkko, Pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Nikolaoksen muistolle,
Tuomiokirkonkatu 27, puh. (03) 3141 2724, isännöitsijä: Klaus af Ursin, puh. 0400 562 520,
vahtimestari Mika Kangasaho, puh. 050 557 0056

Kolhon kirkko Vilppulassa, pyhittäjien Sergei ja Herman Valamolaisen muistolle,
Kappelintie, 35990 Kolho, Isännöitsijä Toivo Nikoskinen, puh. (03) 531 5347

Porin kirkko, apostoli Johannes Teologin muistolle, Maantiekatu 46, 28120 Pori, puh. (02) 641 1741,
isännöitsijä Jorma Kudjoi, puh. (02) 648 2212 ja 040 571 9137

Valkeakosken rukoushuone, pyhän Nikolaoksen muistolle,
Kalmistonkatu, 37600 Valkeakoski, isännöitsijä Yrjö Kerisalo, puh. 0400 924 124

TAMPEREEN KIRKKO

Syyskuu

Kirkkokuuden alku

Ekum. patriarkan siunaama päivä luonnon puolesta

Ke 1.9. klo 17.30 ehtoopalvelus RL RM

La 4.9. klo 18 vigilia RL RM

Su 5.9. klo 10 liturgia RL RM

Neitsyt Marian syntymän juhla

Ti 7.9. klo 18 vigilia HH RM

Ke 8.9. klo 9 liturgia RL HH RM

koululaiset 1.-6. lk. kirkkoon

La 11.9. klo 18 vigilia RL RM

Su 12.9. klo 10 liturgia RL RM

Herran Ristin ylentämisen juhla

Ma 13.9. klo 18 vigilia HH RM

Ti 14.9. klo 9 liturgia RL HH RM

La 18.9. klo 18 vigilia RL RM

synnintunnustukselle

vastaanotto HH

Su 19.9. klo 10 liturgia **slaaviksi** HH RM

La 25.9. klo 18 vigilia HH JM

Su 26.9. klo 10 liturgia HH JM

To 30.9. klo 9 liturgia Ilkossa HH RM

Neitsyt Marian suojeluksen juhla, Pokrova

To 30.9. klo 18 vigilia HH RM

Lokakuu

Pe 1.10. klo 9 liturgia RL HH RM

koululaiset 7.-9. lk. + lukiol. kirkkoon

La 2.10. klo 18 vigilia RL RM

synnintunnustukselle

vastaanotto HH

Su 3.10. klo 10 liturgia **slaaviksi** HH RM

Ti 5.10. klo 17.30 panihida S.Coliander, RM

(Valamon ystävien *Tito Colliander* -ilta)

La 9.10. klo 18 vigilia KS JM

Su 10.10. klo 10 liturgia KS JM

La 16.10. klo 18 vigilia RL RM

Su 17.10. klo 10 liturgia RL RM

Dimitrin lauantai, vainajien muistelu

Pe 22.10. klo 18 parastaasi RL RM

La 23.10. klo 18 vigilia RL RM

Su 24.10. klo 10 liturgia RL RM

La 30.10. klo 18 vigilia MR RM

Su 31.10. klo 10 liturgia **kreikaksi** MR RM

Marraskuu

Karjalan valistajain juhla

Pe 5.11. klo 18 vigilia RL RM

La 6.11. klo 10 liturgia RL RM

Su 7.11. klo 10 liturgia RL RM

La 13.11. klo 18 vigilia RL RM

synnintunnustukselle

vastaanotto HH

Su 14.11. klo 10 liturgia **slaaviksi** HH RM

Neitsyt Marian temppeliin käynnin juhla

La 20.11. klo 18 vigilia RL RM

Su 21.11. klo 10 liturgia RL RM

Pyhän Aleksanteri Nevskin muisto, temppeli-

juhla

Ma 22.11. klo 18 vigilia HH RM

Ti 23.11. klo 9.30 vedenpyhitys ja

liturgia HH RM

La 27.11. klo 18 vigilia RL JM

Su 28.11. klo 10 liturgia RL JM

KOLHON KIRKKO

Su 19.9. klo 10 liturgia RL KH

Su 17.10. klo liturgia HH KH

Karjalan valistajain juhla, temppelijuhla

Pe 5.11. klo 18 vigilia HH KH

La 6.11. klo 10 liturgia HH KH

PORIN KIRKKO

Su 12.9. klo 10 liturgia ID JK

Su 19.9. klo 15 ehtoopalvelus HH RM

ekumeeninen tilaisuus

Pyhän apostoli Johannes Teologin muisto,

temppelijuhla

La 25.9. klo 18 vigilia metrop. Ambrosius,

RL ID JK RM

Su 26.9. klo 9.30 liturgia, ristisaatto ja

vedenpyhitys, metrop. Ambrosius,

RL ID JK RM

Su 10.10. klo 10 liturgia ID JK

La 23.10. klo 18 vigilia HH JK

Su 24.10. klo 10 liturgia HH JK

Su 14.11. klo 10 liturgia RL JK

La 27.11. klo 18 vigilia ID JK

Su 28.11. klo 10 liturgia ID JK

VALKEAKOSKEN RUKOUSHUONE

Su 12.9. klo 10 liturgia HH

Su 3.10. klo 10 liturgia RL

Su 14.11. klo 10 liturgia ID JM

MUUALLA SEURAKUNNAN ALUEELLA

JÄMSÄ

Seppolan seurakuntasali, Mottilantie 2

Su 5.9. klo 10 liturgia HH

Kirkkoherranvirasto on avoinna: ti-pe klo 9-13, puh. (03) 3141 2700, fax (03) 3141 2740

Kirkkoherra Risto Lintu, risto.lintu@ort.fi, puh. (03) 3141 2721, 050 557 0050

Päivystys kansliassa ke ja to klo 10-13

Il pappi Heikki Honkamäki, heikki.honkamaki@ort.fi, puh. (03) 3141 2723, 050 557 0057

Päivystys kansliassa ti ja pe klo 10-13

Kanttori Risto Matsi, p. (03) 3141 2722, 050 557 0051,

Talous- ja hallintosihteeri Marita Jouhki-Inkinen, marita.inkinen@ort.fi, puh. (03) 3141 2731, 050 557 0055

Kanslisti Arja Pikkuharju, arja.pikkuharju@ort.fi, puh. (03) 3141 2700, 050 557 0053,

Diakonia-asioissa voi ottaa yhteyttä diakoniatuimikunnan puheenjohtajaan **Kaija Linnavaan**, puh. (03) 265 4137 ja

040 737 0347, tai diakoni **Harri Kahilaan**, puh. (03) 255 7840, sähköposti: harri.kahila@rokki.net,

Porissa myös diakoni **Jorma Kudjoihin**, puh. 040 571 9137.

Eläkeikäisten virkistysleiri Ilkon kurssikeskuksessa 27.9.-1.10.

Tampereen evl. seurakuntien Ilkon kurssikeskuksessa vietetään syyskuun lopussa ortodoksieläkeläisten virkistysleiriä. Leiri on Tampereen ortodoksisen seurakunnan diakoniatyön järjestämä.

Leirillä on runsaasti erilaista ohjelmaa. Leirillä on täysihoito, joka sisältää aamiaisen, lounaan, päiväkahvin, päivällisen ja iltapalan. Kahtena leiripäivänä on sauna ja yhteisen

leiriohjelman lisäksi reippailemme jokaisen leiriläisen kunnon mukaan.

Leiri on tarkoitettu kaikille Tampereen ortodoksisen seurakunnan eläkeikäisille jäsenille, mutta etenkin Sinä, joka et ole aikaisemmin osallistunut seurakunnan toimintaan, ilmoittaudu leirille ja tutustu muihin seurakuntalaisiin.

Virkistysleirin vetävät diakoni Harri

Kahila ja diakoniatuimikunnan sihteeri **Päivi Honkamäki**. Leirin hinta on 95 euroa, ja se sisältää kuljetukset Tampereelta Ilkkoon ja takaisin, majoituksen 2-hengen huoneissa, täysihoidon, saunan, monipuolisen ohjelman ja hauskan seuran.

Ilmoittautumisia ottavat vastaan Harri Kahila, puh. (03) 255 7840 ja Päivi Honkamäki, puh. (03) 356 1239. Leirille mahtuu vain 20 henkilöä, joten pidä kiirettä, nopeimmat ilmoittautujat ehtivät parhaiten!

TAMPEREEN SEURAKUNNALLISIA TILASTOTIETOJA 1.5.–31.7.2004

KASTETUT

Gienko Kirill
Heinonen Birgitta Pauliina
Heinonen Roope Yrjö
Ollikainen Fuzi Magdaleena
Räsänen Saima Linnea
Tuohimaa Iiris Bettina
Viitaniemi Tuuli Johanna
Vuontio Akseli

Poikia 3, tyttöjä 5, yhteensä 8

AVIOLIITTOON VIHITTY

Arto Tapani Partanen ja
Susanne Maarika Niemelä
Johannes Georgios Parviainen ja
Maiju Sini Marjut Meriheinä
Jari Tapani Laiho ja Leena Tuulikki Kamotskin
Marco Tapani Esko ja
Inari Marjo Pauliina Aaltonen
Juha Petteri Ojanperä ja Kaarina Lappalainen
Raimonds Bogdans ja Irina Toivonen
Miikka Alekski Koskela ja Sonja Selina Henell
Juha Pekka Tapani Vanninen ja
Riikka Liisa Palviainen

TUONILMAISIIN SIIRTYNEET

Mäki Jukka Samuli 48 v.
Jolkin Johannes 72 v.
Vornanen Olavi Oiva 77 v.
Oksanen Siiri 82 v.
Palonen Lidia 89 v.

Miehiä 3, naisia 2, yhteensä 5

SEURAKUNTAAN MUUTTANEET

Gienko Alina
Gienko Tatiana
Hakamies Mikael
Halonen Elvi
Harle Mika Antero

Hautanen Jonna Maarit
Heinonen Janna
Hypén Karl Joel
Hämäläinen Asta Aleksandra
Jaronen Satu Hannele
Johansson Leo-Antti
Jokinen Tiina Irene
Jääskeläinen Tatjana
Kamaja Juha Pekka
Karjalainen Heidi Riikka Susanna
Kesti Nelli Karoliina
Kesti Nuutti Mikael
Kesti Sannaleena
Ketola Lilli Marianne
Klemetti Anitta Hillevi
Koivukangas Reija Susanna
Korpijaakko Iiris Pihlaja
Korpijaakko Minna Pirita
Lytsy Krista Julia
Lytsy Risto Juhani
Lytsy Roosa Maria
Lytsy Sara Sofia
Muranen Tanja Maria
Nukala Arkadi
Nukala Anastasija
Nukala Bahdan
Nukala Tatjana
Nyström Kai Rene Arimo
Olshin Antti Ville Vihtori
Olshin Eija Riitta Helena
Olshin Juha Kalevi Vihtori
Olshin Jukka Ari Petteri
Olshin Niina Liisa Tuulia
Olshin Pekka Reijo Juhani
Olshin Ville Otto Tapani
Paloranta Outi Maria Annikki
Papayiannakis Katerina Essi Irini
Parsama Laura
Pasanen Kati Irene
Pennanen Sonja-Elena Katariina
Pyy Lea Birgitta

Reinikainen Katja Ritva Eleonoora
Repo Pekka Taneli
Ropponen Heli Tuulikki
Ropponen Nelli Kerttu
Ropponen Teuvo Juhani
Sinokki Harri Markus
Siromaa Mira Hannele
Soini Maria
Stsetinin Ruslan
Taivalantti Tiina Emilia
Takalo Eeva Marina
Tsagklas Georgios
Uschanov Anne Kristina
Välämäki Päivi Johanna

Yhteensä 60

JULKUJÄRVEN KRISTINOPPILEIRILÄISET

Ahlström Mikael
Anastasi Eva
Heinola Katja
Hernberg Nanny
Hilden Raimo
Hämäläinen Mikko
Jevstifejeva Jekaterina
Kaarre Johannes
Kosonen Wladyslaw
Kudjoi Mika
Laaksonen Petri
Luonila Jyri
Matveinen Maria
Matveinen Mats
Mensonen Anne
Rajamäki Katja
Remsu Alekski
Sinisalo Miska
Stasevskij Justas
Taipale Mikki
Venesvirta Irina
Virtala Julia

TAMPEREEN TIISTAISEURA

Pj. Maria Katajisto,
puh. (03) 346 3008 tai 050 338 9116
Siht. Aira Antti-Poika,
puh. (03) 346 2730 tai 050 322 4382

Syyskausi

alkaa Nikolaintalon kerhohuoneessa
joka toinen tiistai klo 18.00.

Tähän mennessä suunniteltu
ohjelma on:

21.9. isä Risto: Ristinpäivä.

5.10. isä Hariton: Vainosiko

keisari Nero kristittyjä?

19.10. kanttori Risto Matsi:

Ortodoksisen kirkkomusiikin historia.

2.11. Aihe avoin.

16.11. isä Heikki: Kirkkovuoden aikana

juhlintavat Mariat.

30.11. isä Mikael: Keskustelua eri

aiheista.

14.12. Pikkujoulujuhla.

**Tervetuloa mukaan
kaikki kiinnostuneet!**

PÄIVÄPIIRI

Päiväpiiri jatkaa kokoontumisiaan
joka toisen viikon keskiviikkona klo
13 Nikolainsalissa (ellei toisin
ilmoitettu) kahvipöydän ja kiinnosta-
van alustuksen merkeissä. Päiväpiiriin
ovat tervetulleita kaikki aikuiset,
olivatpa he eläkeläisiä, opiskelijoita
tai työttömiä. Päiväpiirin alkusyksyn
kokoontumiset ovat: 1.9. (kokoontu-
minen kirkossa), 15.9., 29.9. (Ilkon
kurssikeskuksessa). 14.10. ja 28.10.
Tarkempi ohjelma kerrotaan päiväpiiri-
in ohjelmalehtisessä, joka valmistuu
syyskuun alkuun mennessä. Tervetu-
loa mukaan, kahviraha 2 euroa.

SEURAKUNNANVALTUUSTON VAALI

TAMPEREEN SEURAKUNNASSA

Tampereen seurakunnanvaltuuston vaali, jossa
valitaan valtuuston jäsenet vuosiksi 2005 - 2007,
pidetään seuraavasti:

Sunnuntaina 7.11.2004 Tampereen kirkossa toimitettavan liturgian jälkeen
klo 11.30 - 13.30,

Kolhon kirkossa klo 15.30 - 16.00 sekä Jämsän kaupungissa

Seppolan seurakuntatalolla, Mottilantie 2, klo 17.00 - 17.30.

Keskiviikkona 10.11.2004 klo 10.00 -13.00 kirkkoherranvirastossa

Suvantokatu 10 A, Tampere

Sunnuntaina 14.11.2004 Porin kirkossa, Maantiekatu 46, klo 12.00 - 13.00

ja samana päivänä Valkeakosken rukoushuoneessa, Kalmistonkatu,

klo 15.30 - 16.00 sekä Tampereen kirkossa

klo 17.00 - 17.30, jonka jälkeen äänet lasketaan ja vaalin tulos julistetaan.

Valtuuston päätöksen (28.5.1998 § 26) mukaisesti seurakunta on jaettu
seuraaviin vaalialueisiin:

Keskinen alue: Tampere, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Kangasala, Kihniö, Kuru,
Lempäälä, Luopioinen, Mouhijärvi, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Pälkäne,
Sahalahti, Valkeakoski, Vesilahti, Viiala, Viljakkala ja Ylöjärvi.

Itäinen alue: Juupajoki, Jämsä, Jämsänkoski, Kuhmalahti, Kuhmoinen,
Längelmäki, Mänttä, Ruovesi, Vilppula ja Virrat.

Läntinen alue: Honkajoki, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kiikoinen, Kullaa,
Lavia, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Noormarkku, Pomarkku, Pori, Siikainen,
Suodenniemi, Ulvila, Vammala ja Äetsä.

Vaalilautakunta on vahvistanut, että keskiseltä alueelta valitaan valtuustoon
yhdeksän edustajaa, itäiseltä alueelta yksi edustaja ja läntiseltä alueelta
kaksi edustajaa.

Ehdokkaita voi esittää samalla asiakirjalla keskiseltä alueelta enintään
yhdeksän, itäiseltä alueelta enintään yksi ja läntiseltä alueelta
enintään kaksi. Ehdokaslistan allekirjoittaa vähintään kaksi seurakunnan
äänivaltaista jäsentä. Sama henkilö voi olla allekirjoittajana vain
yhdellä listalla. Ehdokaslistat on jätettävä postitse tai muutoin
toimitettuna 15.9.2004 mennessä kirkkoherranviraston aukioloaikoina.

Tampere 22.8.2004

Risto Lintu, khra

Tampereen kirkon kuoro

Johtajana Risto Matsi

Kuoroon otetaan uusia 16–50-vuotiaita laulajia.

Koelaulu- ja musikaalisuudesta

ke 1.9. klo 18.00

Tampereen kirkossa.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset: kanttori Risto Matsi, puh. 050 557 0051

Tervetuloa!

Johtokunta

Nokian tiistaiseura

Nokian tiistaiseura
kokoontuu syksyllä 2004:

16.9. Tapio Kaste, Ilkantie 5 A

14.10. Leo Kuunila,

Koskenmäenkatu 4 A 5

11.11. Pirkko Holappa,

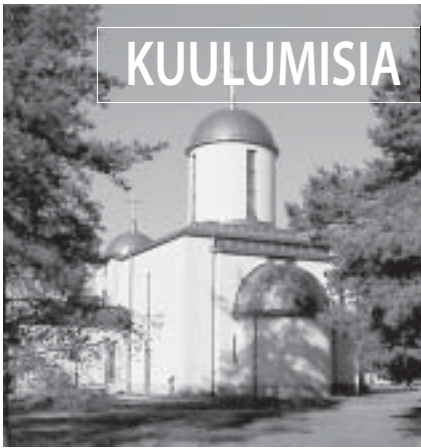
Kalkuntie 15 D 4 (Ahti 70 v.)

16.12. Raimo Repo,

Honkarinne 5

KUULUMISIA PORISTA

Touon siunaus Porin Ahlaisissa

Porin Ahlaisissa Annikki ja Oiva Furuholmin tilalla koettiin ekumeeninen lämminhenkinen ja perinteitä säilyttävä touon siunaus 17. toukokuuta. Mukana oli noin 35 henkeä anomassa siunausta tämän vuoden touolle ja tulevalle sadolle.

Ortodoksisen kirkon puolesta siunauksen toimitti isä **Ion Durac**. Hän vihmoi

siunatulla vedellä kylvövakassa olevat siemenet sekä maan, johon siemenet isäntä kylvi. Lisäksi siunauksen sai myös mukana oleva kansa.

Luterilaisen kirkon puolesta touolle siunausta rukoili Ahlaisten kirkkoherra **Heimo Hietanen**. Mukana oli myös kanttori **Kaj Vartio** ja lauluuyhtye *Laulun Lyömät*.

Kylvön ja siunauksen jälkeen Ahlaisten

Touon siunaus Porin Ahlaisissa

Kuva: Elli Honkala

kylän emännät tarjosivat hyvät kirkkokahvit, jonka yhteydessä päiväkotilapset esittivät laululeikkejä.

Lämpimät kiitokset emännille ja isännille, jotka vaalivat näin kauniilla tavalla perinteitä.

Porin seudun tiistaiseuralaiset tekivät retken Laviaan

Yli kolmekymmentä Porin ja lähiympäristön ortodoksia ja heidän puolisoaan tekivät omilla autoillaan tutustumisretken Laviaan seurakunnallemme ja erityisesti porilaisten käyttöön lahjoitettuun maataloon, Elorannan erakkomajaan. Ilma oli keväisen raikas hellekauden jälkeen, ja mielenkiinnolla tutustuimme tiloihin, tilan moniin koneisiin ja esineisiin. Talossa on kaikki kuin siellä asuttaisiin, pyykitkin olivat kuivumassa. Samana iltana paikalla oli myös isä **Risto** ja seurakuntamme kiinteistölautakunta.

Uusia ystäviä kriparilta

Tampereen, Turun ja Hämeenlinnan yhteinen kristinoppileiri järjestettiin jo neljättä kertaa peräkkäin Julkujärven leirikeskuksessa 10.-17.7. Leiri päättyi virallisesti sunnuntaina 18.7., jolloin kussakin seurakunnassa vietettiin leirin päätösliturgia ja -juhla.

Kuva: Terttu Forsell

Leiriä vietettiin tällä kertaa varsin sateisissa merkeissä, sillä kahdeksasta leiripäivästä kuutena satoi vettä, hetkittäin jopa kaatamalla. Sade ei kuitenkaan haitannut leirin vauhtia, sillä 49 leiriläisessä riitti energiaa pilvistä huolimatta.

Leirin pappeina toimivat isä **Heikki Honkamäki** ja isä **Petri Ratilainen**. Hämeenlinnan kanttori **Leena Honkamäki** toimi leirin

kanttorina ohjastaen leiriläisiä resitoinnin saloihin ja kannustaen heitä laulamaan leirin palveluksissa. Ohjaajia leirillä oli kaikkiaan yksitoista, ja kaikki seurakunnat olivat ohjaajienkin puolesta edustettuina. Myös ONL:stä oli saatu yksi ohjaaja mukaan leirille.

Leiripäivien ohjelma rakentui aamu- ja iltarukousten sekä ruokailujen ympärille. Vaikka jokainen päivä oli erilainen, antoivat

nämä puitteet leirille selkeän rytmin. Sunnuntaina vietettiin leirikirkossa liturgia, jossa kaikki osallistuivat ehtoolliselle. Kuten isä Heikki palveluksessa totesi, oli vaatimattomassa leirikirkossa vietetty liturgia juhmallinen siinä mielessä, että tässä palveluksessa kaikki osallistujat olivat ortodokseja.

Leirikirkko oli ahkerassa käytössä paitsi rukoushetkissä, myös oppitunneilla ja kirkollisten toimitusten havainnollistamisessa. Leirillä demonstroititiin kaste, mirhavoitelu, häät ja hautajaiset. Näiden havaintoesitysten myötä toimitukset varmasti selkenivät, sillä toimituksen aikana kutakin kohtaa saatiin selventää leiriläisille. Leiriläiset saivat myös itse olla toimitusten keskipisteenä, sillä heidän joukostaan löydettiin sekä "morsiuspari" että "vainaja".

Tiistaina leirillä oli ohjelmassa vierailupäivä. Aamun oppituntien jälkeen leiriläiset valmistelivat vanhemmilleen ohjelmaa nuotioillalla esitettäväksi. Ohjelmanumerot olivatkin hauskoja, ja tunnelma oli lämmin saateesta huolimatta. Makkarat jouduttiin tosin höyrystämään keittiön puolella nuotion samuttua.

Keskiviikkona leirimme suuntasi kohti Tamperetta. Vuorossa oli jo perinteeksi muodostunut retkipäivä. Retken aluksi tutustuimme islamilaisen tataariseurakunnan moskeijaan. Islamilaisuutta ja lähinnä seurakunnan toimintaa meille oli esittelemässä kaksi seurakunnan vanhimpiin kuuluvaa jäsentä. Heille leiriläiset esittivätkin ahkerasti kysymyksiä.

Seuraavaksi vierailimme Tampereen roomalaiskatolisen seurakunnan Pyhän Ristin kir-

Porin tiistiseurain matkalaisia Lavian talolla.

Saimme olla mukana myös isä Riston toimittamassa talon pyhityksessä. Hän vihmoi kaikki huoneet pyhityllä vedellä, ja näin voimme tuntea talon siunauksen entistä todellisempänä.

Harri Stefanius ja Antti Narmala tarjosivat meille maukkaita grillimakkaroitu

sekä kahvia "nisun" kera. Kylläpä maistuvatkin!

Näin tunsimme kevään ja kesän tulleen Suomeen ja sydämiimme. Lämmin kiitos tilan lahjoittajille, jotka mahdollistivat maaseudun rauhan kokemisen.

Elli Honkala

kossa. Meitä vastassa oli innokas nuorimies, joka esitteli kirkon aina lasimaalauksista lähtien. Kiinnostavan vierailun päätteeksi leiriläiset kävivät vielä suutelemassa ristiä, jossa oli reliikkiä kappale Jeesuksen ristiä.

Ruokailun ja pienen vapaa-ajan jälkeen isä Heikki tutustutti meidät oikein ajan kanssa myös Tampereen ortodoksiseen kirkkoon. Joillekin leiriläisille vierailu oli ensimmäinen, ja ne jotka olivat kirkossa jo ehkä ahkerastikin käyneet, saivat varmasti uutta tietoa kirkosta. Esittelyn lopuksi leiriläisillä oli vielä mahdollisuus käydä kellotornissa!

Leiriläisten lukutehtävänä oli opetella ulkoa uskontunnustus, jonka kaikki osasivatkin ulkoa leirin päätyttyä. Jokainen leiriläinen myös resitoi rukouspalveluksissa. Katumuksen sakramentti tuli kaikille viimeistään tutuksi leirillä, sillä jokainen leiriläinen kävi ripillä isä Heikin tai isä Petrin luona. Leirillä opittua testattiin lauantaiaamuna loppuko-keessa, jonka kaikki leiriläiset läpäisivät hyvin. Näin jokainen sai viimeisen merkinnän leiripassiinsa ja saattoi alkaa valmistautumisen sunnuntain päätösliturgiaan.

Loppuviikolla, sateesta huolimatta, leirillä alkoi olla yhä vain vapautuneempi ja lämpimämpi tunnelma. Leiriläiset alkoivat tulla tutuiksi niin ohjaajille kuin toisilleenkin. Monelle leiriläiselle leirin suurin anti ehkä olikin juuri uudet ystävyysuhteet, joissa erityisenä siteenä on ortodoksisuus. Leirin päättyessä halauksiin moni leiriläinen erosikin uusista ystävästä kyneleet silmissä odottaen elokuun lopun jatkista.

Jenny Heinonen

Porin tapahtumia

Porin Seudun Tiistiseurain syyskauden toiminta

Ti 14.9.2004 klo 18.00
Tiistiseurain aloitus, **isä Risto** kertoo rukouksista työn aloituksessa, eri vuodenaikoihin liittyvistä rukouksista, mm. touon siunaus, sadon valmistuessa sekä kiitosrukouksista sadon kypsyttyä ym. rukouksista.

Ti 28.9.2004 klo 18.00
Tiistiseurailta, aiheena *esirukousten voima*

Ti 12.10.2004 klo 18.00
Tiistiseurailta, **isä Heikki** alustaa aiheesta *Tiede ja uskonto, kuolettaako kirjain hengen*

Ti 26.10.2004 klo 18.00
Tiistiseurailta, **isä Risto** alustaa aiheesta *Jumalan tahdon ymmärtäminen ja Pyhän Hengen armo ja voima*

Pe - Su 29 - 31.10.2004 Valamon matka

Ti 9.11.2004 klo 18.00
Tiistiseurailta, **isä Risto** kertoo *Pyhiinvaelluksista ja pyhistä ihmisistä*

Ti 23.11.2004 klo 18.00

Tiistiseurailta, **isä Heikki** alustaa: *Ruumiinkulttuurin ja uskonnon suhde*

Ti 7.12.2004 klo 18.00
Tiistiseurailta, **isä Risto** kertoo aiheesta *herkuttelu ja askeesi ruokailussa ja elämässä ortodoksisen kirkon kannalta*. Tämä on vuoden viimeinen tiistiseurailta ja samalla joulun valmistautuminen

Ortodoksiakerho

Ti 21.9.2004 klo 18.00
Pyhät ihmiset, pyhäksi julistaminen, isä Heikki

Ti 19.10.2004 klo 18.00
Ikoni ja sen kunnioittaminen, isä Risto

Ti 16.11.2004 klo 18.00
Sairaudet ja suuret nälänhädät, isä Risto

Ti 14.12.2004 klo 18.00
Etiikka ja uskonto, isä Heikki

Kirjallisuuskerho

Vetäjänä Leena Ranta

Su 5.9.2004 klo 16.00 Zehovin novelleja

Su 3.10.2004 klo 16.00
Arkkimandriitta Panteleimon: Venäläistä teetä

Su 7.11.2004 klo 16.00
Paavo Rintala: Leningradin kohtalon sinfonia

Su 5.12.2004 klo 16.00
Unohtumaton joulurunosi

Käspaikka- ja askartelukerho

Vetäjänä Eira Vepsä

Ma 20.9.2004 klo 17 alkaen
Ma 18.10.2004 klo 17 alkaen
Ma 22.11.2004 klo 17 alkaen

Pyhiinvaellusmatka Uuteen-Valamoon Heinävedelle

29.-31.10.2004

Lähtö perjantaina 29.10. klo 9.00 Porin kirkolta, paluu 31.10. n. klo 21. Vierailemme myös Lintulan luostarissa. Lisätiedot ja ilmoittautumiset diakoni Jorma Kudjoille, puh. 040 571 9137 tai Elli Honkalalle, puh. 044 538 0891.

Saattamassa ja perillä

Olemme kristillisyydestä saaneet opetuksen, että ihminen on luotu Jumalan kuvaksi ja kaltaiseksi, hyväksi Jumalan luomaksi ja Jumalan yhteydessä eläväksi olenoksi. Jumalan ja ihmisen välillä vallitsi syvä luottamus, jonka ihminen rikkoi pahan houkuttuksesta. Tämä luottamus kaiketi vallitsee edelleenkin, vaikka houkuttukset luottamuksen rikkomiseen ovat koko ajan lähellä. Tie takaisin luottamukseen on parannus, katumus ja anteeksianto.

Kesällä kristinoppileirillä iltaisin luin ihmissuhteita käsittelevää kir-

jaa, jossa puhuttiin suvun vaikutuksesta omaan käyttäytymiseemme. Tekemällä sukupuun ja tutustumalla vanhempiemme, isovanhempiemme ja muiden sukulaistemme elämään ja käytökseen heidän aikansa olosuhteissa, joita sodat tai kriisit saattoivat varjostaa, saattamme oppia tuntemaan oman asennoitumisemme ympärillämme vallitsevaan elämään.

Leirillä oli nuorten kanssa monesti puhetta vastuun kantamisesta ja parhaansa yrittämisestä jo nuorena, koska aikuisena edellytetään työssä vastuun kantamista. Ihminen tulee aikuiseksi vasta silloin, kun hän lakkaa syyttämästä vanhempiaan tai yleensä ketään muutakaan, sillä vastuu elämästä on yhteinen.

Vanhemmuus ei ole vain yhden sukupolven asia. Kullakin sukupolvella on ollut omat elinolosuhteensa, joita he eivät suinkaan ole itse valinneet. Yleensä kuitenkin vanhemmat ovat tahtoneet tehdä parhaansa, että heidän lapsillaan olisi tulevaisuudessa parempi elää kuin heillä itsellään. He olivat vanhempia niillä voimavaroilla, jotka heillä oli käytettävissään. Heikko piirre voi olla pessimistisyys, jolloin ennusteet usein toteutuvat. Ikään kuin he toivovat: "Mitäs minä sanoin, huonositi siinä kuitenkin kävi." Hyvätkin asiat halutaan kääntää ikäviksi. Op-

timismi ja pessimismi näyttävät olevan helposti periytyviä.

Elämänmallina myönteinen ajattelu ja asennoituminen auttavat selviytymään vaikeankin asian yli. Myönteistä ajattelua voi oppia. Jos luotan, että parempaa on luvassa, ponnistelen sen hyväksi. Selvitän, mitä voin muuttaa ja mitä en ja minä kanssa on vain sopeuduttava elämään. Voin löytää suvustani malleja. Ehkä siellä on täti, joka vaikeasta invaliditeetistään huolimatta eli lähes normaalia elämää, tai serkku, joka näkövammaan rajoittamana opiskeli pitkälle, tai eno, joka pyörätuolistaan käsin rohkaisi toisia - terveitä ja vahvoja. Missä oli heidän salaisuutensa? Olosuhteet se ei ollut. Se oli ilmeisesti myönteisessä asennoitumisessa ja halussa luoda luottamuksen ilmapiiriä ympärille.

Luottamus Jumalaan on yksi kristityn suurimmista hyveistä. Eräs henkilö oli huolissaan äitinsä hautajaisista ja pyyteli anteeksi, kun monet ystäväistä eivät mitenkään pääse saattamaan viimeiselle matkalle. Äiti sanoi Jumalaan luottaen: "Poika, tärkeämpää on se, kuka on vastassa kuin se, kuka saattaa."

Nuoret ja varttuneet! Miten voisimme kasvattaa myönteistä luottamuksen ilmapiiriä ympärillemme?

Isä **Petri Ratilainen**

SEURAKUNNANVALTUUSTON VAALI

TURUN SEURAKUNNASSA

KUULUTUS

Ehdokkaiden nimeäminen Turun ortodoksisen seurakunnan seurakunnanvaltuuston marraskuussa 2004 pidettävää vaalia varten tulee tehdä 15. syyskuuta 2004 klo 17.00 mennessä. Vaalissa valitaan valtuuston jäsenet vuosiksi 2005-2007.

Ehdokaslistat, joissa saa olla enintään neljätoista (14) äänivaltaisen henkilön nimeä ja joista tulee ilmetä ehdokkaiden täydellinen nimi, kotipaikka sekä arvo tai ammatti, on vähintään kahden äänivaltaisen seurakunnan jäsenen allekirjoittamana jätettävä kirkkoherranvirastoon, Yliopistonkatu 19 B 3, 20100 Turku, viraston aukioloaikana.

Kirkkokuntaa koskevan lain 27 §:n mukaan seurakunnanvaltuuston jäseneksi voidaan valita nuhteettomasta elämästä ja ortodoksisesta kristillisestä harrastuksesta tunnettu seurakunnan äänivaltaisen jäsen, joka ei ole holhouksen alainen.

Turussa 14. elokuuta 2004

kirkkoherra **Petri Ratilainen**, vaalilautakunnan puheenjohtaja

PYHÄKÖT:

Yliopistonkatu 19 B 3
20100 TURKU

Turun kirkko, Pyhän marttyyrikeisarinna Aleksandran muistolle
Yliopistonkatu 19, puh. (02) 2775 443
Isännöitsijä Leena Nordanberg, puh. (02) 233 4023
Rauman rukoushuone, Pyhän Nikolaoksen muistolle, Länsikatu 10
Vahtimestari Christina Heino, puh. (02) 822 5007
Isännöitsijä Miila Liinanotko, puh. (02) 823 5124
Salon rukoushuone, Pyhän Ristin muistolle, Uskelankirkkotie 23, puh. (02) 731 2727
Isännöitsijä Arvo Hoppo, puh. (02) 731 1442

JUMALANPALVELUKSET

Toimittajat: PR Petri Ratilainen, PT Pasi Torhamo, ID Ion Durac, JM Jouni Mäkelä, DD Daniela Durac, AN Antti Narmala, JK Jorma Kudjoi, ML Marianna Länne, VT Viktor Turhanen, TS Teppo Siili, JP Joonas Pyöli, PeT Pekka Torhamo

TURUN KIRKKO				Lokakuu				la 27.11. klo 18 vigilia PR PT			
la 28.8.	klo 16	rukoushetki	PR PT,	pe 1.10.	klo 10	liturgia	ID JM,	su 28.11.	klo 10	liturgia	PR PT
		Äiti-lapsi –piirille				Jumalansynnyttäjän suojelus					
	klo 18	vigilia	PR PT	la 2.10.	klo 18	vigilia	PR PT	RAUMAN RUKOUSHUONE			
su 29.8.	klo 10	liturgia, diakoniksi		su 3.10.	klo 10	liturgia	PR PT	Länsikatu 10			
		vihkiminen, metropoliitta		ke 6.10.	klo 18	iltarukous	PT	la 18.9.	klo 18	vigilia	ID PT
		Ambrosius, papisto PT,		la 9.10.	klo 18	vigilia	PR PT	su 19.9.	klo 10	liturgia	ID PT
		suomi-slaavi , venäläisten		su 10.10.	klo 10	liturgia	PR PT, slaaviksi	la 16.10.	klo 18	vigilia	PR JM
		seurakuntalaisten tapaaminen		ke 13.10.	klo 18	iltarukous	PR	su 17.10.	klo 10	liturgia	PR JM
Syyskuu				la 16.10.	klo 18	vigilia	ID PeT	la 20.11.	klo 18	vigilia	ID JM
ke 1.9.	klo 18	akatistos	PR PT,	su 17.10.	klo 10	liturgia	ID PeT	su 21.11.	klo 10	liturgia	ID JM
		luomakunnalle		ke 20.10.	klo 18	iltarukous	JM	Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian temppeleihin tuominen			
la 4.9.	klo 18	vigilia	PR MK	la 23.10.	klo 18	vigilia	ID PeT	SALON RUKOUSHUONE			
su 5.9.	klo 10	liturgia	PR MK	su 24.10.	klo 10	liturgia	ID JM	Uskelankirkkotie 23			
ti 7.9.	klo 18	vigilia	ID PT	ke 27.10.	klo 18	iltarukous	ID	la 11.9.	klo 18	vigilia	PR PT
ke 8.9.	klo 10	liturgia	PR PT, slaaviksi	la 30.10.	klo 18	vigilia	PR PeT	su 12.9.	klo 9.30	vedenpyhitys , liturgia	PR PT
		Jumalansynnyttäjän		su 31.10.	klo 10	liturgia	PR PeT	Pyhän ristin ylentämisen muistolle omistetun tsasounan vuosijuhla			
		Neitseen Marian syntymä		Marraskuu				la 2.10.	klo 18	vigilia	ID JM
	klo 18	iltarukous	PR	ke 3.11.	klo 18	iltarukous	PT	su 3.10.	klo 10	liturgia	ID JM
la 11.9.	klo 18	vigilia	VT MK	pe 5.11.	klo 18	vigilia	PR PT	la 6.11.	klo 18	vigilia	PR PT
su 12.9.	klo 10	liturgia	VT MK	la 6.11.	klo 10	liturgia	PR PT	Karjalan pyhittäjäisät ja valistajat			
ma 13.9.	klo 18	vigilia	ID PT	Klo 12 litania Karjalaan jääneille				la 6.11.	klo 18	vigilia	PR PT
ti 14.9.	klo 10	liturgia	PR PT,	hautausmaalla				su 7.11.	klo 18	liturgia	PR JM
		Kunniallisen ja eläväksitekevän			klo 18	vigilia	ID JM	PALVELUKSET MUUALLA			
		Ristin ylentäminen		su 7.11.	klo 10	liturgia	ID PT, slaaviksi	Eura , Kauttuan seurakuntakoti			
ke 15.9.	klo 18	iltarukous	ID	ke 10.11.	klo 18	iltarukous	PR	la 27.11.	klo 10	liturgia	ID JM
la 18.9.	klo 18	vigilia	PR JM	la 13.11.	klo 18	vigilia	PR PT	Harjavalta , ev.lut.seurakuntatalo			
su 19.9.	klo 10	liturgia	PR JM	su 14.11.	klo 10	liturgia	PR PT	la 30.10.	klo 10	liturgia	ID JM
ke 22.9.	klo 18	iltarukous	JM	ke 17.11.	klo 18	iltarukous	JM	Loimaa , ev.lut.srk.talo			
la 25.9.	klo 18	vigilia	PR PT	la 20.11.	klo 18	vigilia	PR PT	la 25.9.	klo 10	liturgia	ID JM
su 26.9.	klo 10	liturgia	PR PT	su 21.11.	klo 10	liturgia	PR PT, radiointi	Uusikaupunki			
ke 29.9.	klo 18	iltarukous	ID	Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian temppeleihin tuominen				la 16.10.	klo 10	liturgia	PR JM
to 30.9.	klo 18	vigilia	PR PT	ke 24.11.	klo 18	iltarukous	ID				

Kirkkoherranvirasto puh. (02) 2775 440, fax (02) 2775 441

sähköposti: turku@ort.fi

avoinna ma, ti, to klo 10.00–13.00, ke klo 14.00–18.00, perjantaisin suljettu

Seurakuntasihteerini Nina Lasarov

Kirkkoherra Petri Ratilainen, puh. (02) 2775 444, 041430 1285, kotipuh. (02) 244 2105, sähköposti: petri.ratilainen@ort.fi

Kanttori Pasi Torhamo, puh. 239 3848, 040 835 8360, sähköposti: pasi.torhamo@ort.fi

Seurakuntalehtori Paula Ratilainen, kotipuh. (02) 234 5058, 050 596 0514

Matkapapisto: Pastori Ion Durac, kotipuh. (02) 438 4939, 040 5166 741, sähköposti: idurac@surfeu.fi

Kanttori Jouni Mäkelä, kotipuh. (02) 250 0137

Toimintaa, tapahtumia, uutisia

Solovetskin lasten piirustusten ja maalausten näyttely

- 1.9. klo 18.30 Raija-Liisa Mäkelä avaa seuraavan näyttelyn ja kertoo Solovetskin luostarisaaren vaiheista. Solovetskin saarella asuvien lasten piirustusten ja maalausten näyttely seurakuntasalissa 1.9.-15.9. mm. kanslian aukioloaikana. Voit tukea lasten pyhäkoulutoimintaa luostarisaarella Ortaidin välityksellä, tilinumero: OP 548005-216435. Lisätietoja humanitaarisen avun koordinaattorilta Rainer Ressleriltä, puh. 040 575 5349, rainer.ressler@ort.fi. Tietoja Ortaidista: www.ort.fi/ortaid
- 3.9.-21.9. valokuvanäyttely Konevitsan luostarisaaresta seurakuntasalissa. Avoimna mm. kanslian aukioloaikoina.
- 18.10. kirkossa klo 18.00-19.30 professori Heikki Hanka: "Turun ortodoksinen kirkko pietarilaisten taidevai- kutteiden heijastajana".

Valamon kansanopiston ikoni- maalausryhmät

Turussa ja Salossa

Ohjaajat: Margit Vainio, puh.(02) 487 9426, 050 379 5295, Ulla Jaakolanvainio, puh. (02) 231 2484, 040 769 4794. Kerhot aloittavat toimintansa syyskuun lopulla.

Turun kirkon kuoro

Johtaja kanttori Pasi Torhamo, puh. 040 835 8360.

Lisätietoja saa kanttorilta.

Loimaan seudun tiistaiseura

Sihteeri Liisa Nikula, puh. (02) 762 7704 ilmoittaa kokoontumisista.

Raision tiistaiseura

Pj. Anneli Haapaniemi, puh. 050 329 6618

Syyskauden aloitamme 7.9. Anneli ja Yrjö Haapaniemellä, os. Frälssintie 7 A 5. Jatkamme keskustelua metropoliitta Ambrosiuksen kirjan PYHYIDEN KAIPAUS pohjalta. Samalla päätetään toiminnan jatkamisesta myös opintopiirinä. Maanantaina 20.9. klo 17.30

vierailemme yhdessä Valamon Ystävien Turun paikallisosaston kanssa birgittalaisisarten luostarissa (Ursininkadulla). Lokakuun kokous pidetään Alina Laurilan luona Naantalissa poikkeuksellisesti maanantaina 11.10. klo 13.00. Terveisin Anneli.

Rauman tiistaiseura

Pj. Ulla Raula, puh. 044 364 817 tai (02) 823 9735, sähköposti: ullahaula@suomi24.fi
Siht. Maija Nuto, puh.050 757 2528, sähköposti : maija.nuto@luukku.com
Tied. Helena Virta, puh.044 3681 207 tai (02) 868 1207
sähköposti: helena.virta@luukku.com

31.8. aloitetaan syyskauden tiistai- iltojen opintokerhot Pyhän Nikolaoksen rukoushuoneessa Länsikatu 10 ja kokoonnutaan joka toinen tiistai klo 18; opintoteema: *Kirkkovuoden kierto ja ikonit*. Kerhoiltojen ohjelmaan kuuluu myös erilaista kädentaitojen harjoittamista.

Hapankaalin valmistustalkoot Eurajoen Sydänmaalla ovat elo-syyskuun aikana ja hapankaalimyyjäisiä rukoushuoneen keittiössä opintokerhopäivinä klo 16.

Retki Kaunisniemen leirikeskukseen Lopen Läyliäisiin on suunnitteilla syyskuun aikana.

Joulumyyjäiset järjestetään Rauman kaupungin joulumarkkinoiden avajaispäivänä.

6.12.Praasniekka.

Toiminnasta ilmoitetaan Uuden Rauman *Yhdistyksiä*-palstalla.

Salon tiistaiseura

Pj. Olli Forssen, Kärkänkatu 11, 24130 Salo, puh. (02) 733 2504, vpj. Arvo Hoppo, Salaistentie 10, 24240 Salo, puh (02) 731 1442.

Salon Tiistaiseura kokoontuu syyskauden aikana kolmen viikon välein. Aloitamme 31.8. klo 18.00 Naarjärvellä. Lähtö Salon torilta klo 17.30. Seuraavat kokoontumiset ovat 21.9., 12.10., 2.11., 23.11. ja 14.12. Salon Pyhän Ristin tsasounassa. Kokoukset alkavat klo 18.00. Tervetuloa kokouksiimme myöskin uudet jäsenet.

Turun tiistaiseura

Pj. Ion Durac
puh. (02) 438 4939, 040 516 6741
sähköposti: idurac@surfeu.fi
Vpj. Helvi Määttä, puh. (02) 238 1666
Siht. Birgitta Viinikka
puh. (02) 235 3267
sähköposti: baviinikka@luukku.com

Tiistaiseurailat jatkuvat syksyllä parillisilla viikoilla joka toinen tiistai. Syyskauden alkamisajankohta ilmoitetaan seurakunnan ilmoitustaululla. Tarkempia tietoja toiminnasta voi tiedustella puheenjohtajalta.

Tervetuloa mukaan toimintaan!

Valamon Ystävät / Turun paikallisosasto

Pj. kirkkoherra Petri Ratilainen, puh. (02) 244 2105, 041 430 1285
Vpj. rovasti Viktor Turhanen, puh. (02) 432 9411
Siht. Maritta Koskinen, puh. 040 550 6348

Valamon Ystävien yleisöillat järjestetään joka kuukauden kolmas maanantai. Kunkin illan ohjelma alkaa klo 17.30 seurakuntasalissa kahvi- ja teetarjoilulla, jonka jälkeen on esitelmä, joka tarjoaa mahdollisuuden tutustua ortodoksisen kirkon perinteeseen ja hengelliseen elämään. Tilaisuudet ovat avoimia kaikille. Tervetuloa mukaan!

Maanantai 20.9.2004 klo 17.30 vierailu Birgittalaisisarten luostariin.

Maanantai 18.10.2004 klo 17.30 kokoonnumme seurakuntasaliin ja klo 18.00 osallistumme kirkossa pidettävään professori Heikki Hangan pitämään esitelmään, katso ohjelmatapahtumien kohdalta.

Perjantai-sunnuntai 22.-24.10.2004
pyhiinvaellusmatka Uuden-Valamon luostariin. Lähtö perjantaina klo 14. Ilmoittautumiset sihteerille, puh. 040 550 6348 tai sähköposti: maritta@tkukoulu.fi, vielä mahtuu mukaan!

Matkan hinta: hotellissa 2-hh 135 e, 1-hh 167 e, vierasmajassa 2-3-hh 111 e, 1-hh 115 e.

Hinta sisältää matkan, majoituksen kahdeksi yöksi, aamiaiset, aterian seisovasta pöydästä lauantaina ja sunnuntaina sekä valamolaisen teepöydän lauantai-iltana. Lauantaina 23.10. järjestetään ohjelmaa halukkaille. Lähtö Turusta pyhän Aleksandran kirkolta perjantaina 22.10. klo 14. Paluu samaan paikkaan sunnuntaina noin klo 21. Paluumatkalla käymme Lintulan luostarissa.

Maanantai 15.11.2004 klo 17.30 KP metropoliitta Johannes: *Pyhä Synodi*

Maanantai 13.12.2004 klo 17.30 isä Markku Salminen: *Ortodoksisuus Ahvenanmaalla ja Ruotsissa.*

ORTODOKSIPIIRI

Ortodoksiipiiri on tarkoitettu kaikille, jotka haluavat tutustua ortodoksisen kirkkoon, sen opetukseen ja jumalanpalveluksiin. Aiheita käsitellään alustuksien ja keskustellen. Yhteyshenkilö, jolta saa lisätietoja: Mikko Ylinen, puh. (02) 230 9040, sähköposti: mikko.ylinen@utu.fi. Piiri kokoontuu seurakuntasalissa tai kerhohuoneessa syksyn aikana viisi kertaa seuraavasti (joka kerta klo 18): 6.9.; 4.10. (kokoontuminen kirkossa), 1.11., 22.11. ja 7.12.

HUOMIO!!!

Jos olet yli 8-vuotias ja mietit, mitä kivaa voisit tehdä sunnuntaisin klo 14-15 välisenä aikana, niin tervetuloa kuuroon! Saat tutustua klassiseen ja hengelliseen musiikkiin ja koet ihania yhteislauluhetkiä! Syksyllä aloitamme sunnuntaina 29.8. kello 14-15. Lisätietoja: Kristina, puh. 044 550 9752.

KUOROJEN JOULUKONSERTTI

Tampereen- ja Turun kirkkokuorojen yhteinen joulukonsertti pidetään Turun ortodoksisessa kirkossa 21.11 klo 16.00. Johtajina toimivat dir. cant. Risto Matsi

ja kanttori Pasi Torhamo. Käsiohjelma maksullinen. Tervetuloa!

Kesäretki Vehmaalle

Apostolien Pietarin ja Paavalin päivänä 29. kesäkuuta lähtivät Raision ja Turun tiistaiseuralaiset isä Ion Duracin johdolla Helge ja Terttu Uusitorpan

kesäasunnolle Vehmaan Maarjärvelle.

Hartaushetken jälkeen ohjelmassa oli grillausta erinomaisten salaattien kanssa, patikkaretki järviluontoon ja leppoisaa yhdessäoloa kahvittelemassa. Lämpimään kesäpäivään mahtui auringon paistetta ja pieni ukkoskuurokin.

Terveisin **Anneli Haapaniemi**

Miten hoidamme hautojamme

Seurakuntamme on saanut **Anna ja Ekaterina Kurjatkinilta** merkittävän testamenttilahjoituksen, joka on osoitettu hautausmaan kaunistamiseen. Seuraava ohjesääntö selvittää hautapaikan hankkimista ja sitä, miten hautoja hoidetaan.

HAUTAUSMAAN OHJESÄÄNTÖ

1. Hautapaikka luovutetaan ja määritetään kirkkoherranvirastossa.
2. Haudoilta ei saa asettaa reunakiviä.
3. Ns. istutusalue saa olla korkeintaan 80 cm leveä ja 50 cm syvä.
4. Haudalle tai kiven taakse ei saa istuttaa pensaita.
5. Haudoilta tai niiden viereen ei saa jättää tyhjiä kukkaruukkuja tai muuta vastaavaa.
6. Hylätyt haudat, joilla ei ole kiveä tai kun nollista ristiä, tasoitetaan nurmikentäksi.
7. Roskat ja paperit viedään roskalaatikoihin.

Laissa, joka on annettu Suomen ortodoksisesta kirkkokunnasta 8.8.1969/521/§ 34, sanotaan:

”Seurakunnan omistamat hautausmaat niillä olevine hautoineen on pidettävä niiden arvoa vastavassa kunnossa. Jos hautaa ei pidetä tyydyttävässä kunnossa, voi seurakunnanpuhemies velvoittaa hautapaikan haltijan kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun seurakunnanpuhemies päättös on annettu

tu hänelle tiedoksi, panettamaan haudan kuntoon uhalla, että haudan suhteen voidaan ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin kuin hautausmaalla noudatettavan järjestyksen katsotaan vaativan.

”Milloin haudan hoito on olennaisesti laiminlyöty, voi seurakunnanpuhemies velvoittaa hautapaikan haltijan vuoden määräajassa siitä, kun seurakunnanpuhemies päättös on annettu hänelle tiedoksi, panettamaan haudan kuntoon, uhalla, että oikeus hautapaikkaan muutoin julistetaan menetetyksi.”

”Kun hautapaikkaoikeus menetetään tai muutoin lakkaa, tulevat haudalla olevat irtoneiset esineet seurakunnan omiksi, jollei niitä omistajan toimesta viedä pois kuuden kuukauden kuluessa hautapaikkaoikeuden päättymisestä.”

Hautausmaa on kunnostettu yhtenäiseksi nurmikentäksi. Se on nykyisin kaikkialla maailmassa katsottu kauneimmaksi ja viihtyisimmäksi vainajien leposijaksi. Vaali ja suojele sitä!

Lisäksi seurakunnanpuhemies päätti 27.4.2000 pitämässään kokouksessa, että:

- Hautojen reunakivet poistetaan, omaisiin otetaan yhteyttä.

- Uurnahaudat sijoitetaan saman suuntaisesti kuin muutkin haudat.

EDELLISTEN JOHDOSTA: Niiden omaisten, jotka haluavat poistaa reunakivet itse, tulee ottaa yhteys virastoon syyskuun aikana.

Mitä tarkoitan sanoilla "Olen ortodoksi?"

Pikkutyttö kysyi pikkupojalta: "Oletko sinä luterilainen?" Tämä vastasi: "En ole, me kuulumme toiseen kirkokuntaan!"

Minä puolestani olen ortodoksi. Mutta tiedänkö todella, mitä se merkitsee? Onko se vain sitä, että olen päättänyt valita uskontokuntien sekavalta myyntipöydältä tämän vaihtoehdon? Onko ortodoksisuus minulle sitä, että haluan antaa kirkollisveroni nimenomaan ortodoksiselle kirkolle vai onko se sitä, että voin silloin tällöin käydä sytyttämässä tuohuksia hyvälle tuoksuvasa temppelissä?

Toki tiedän, ettei näin ole. Mutta mistä oikein on kyse, kun sanon: "Minä olen ortodoksi"?

Kuka on tämä, joka sytyttää tuohuksen ja maksaa kirkollisveronsa? Mikä on tämä, jota kutsun "minäksi"? Onko niin, että ymmärrän, keitä ovat Jeesus ja Maria, mutta en tiedä, kuka itse olen? Mistä tiedän, että olen ymmärtänyt Jeesuksen oikein? Kuka on se, joka ymmärtää? Maailman suuret opettajat sanovat, että maailman tärkein kysymys on: "Kuka minä olen?"

Tämä on tärkeää myös silloin, kun kyselen, mitä minulle merkitsee olla ortodoksi? Evankeliumin alussa ovat sanat: "Minä ilmoitan teille ilosanoman", ja se päättyy: "He kumartuivat maahan asti ja osoittivat hänelle kunnioitustaan, ja sitten he riemua täynnä palasivat Jerusalemiin" (Luuk. 2:10, 24:52). Jotta pääsisin tähän iloon ja riemuun mukaan, minun on oivallettava: "Kuka olen?"

Iloon astutaan sisälle. "Tule herrasi ilojuhlaan!" (Matt. 25: 21) Minun itseni on noudatettava tätä kutsua. Jos joku toinen noudattaa kutsua, mutta minä en, jään ulkopuolelle. Se on sisälle menon poissulkeva vaihtoehto. Meillä ei ole mitään muuta keinoa päästä sisälle tuohon iloon, ei mitään mahdollisuutta ymmärtää sitä muuten kuin sen yhden ainoan tapahtuman kautta, joka

alusta alkaen on ollut Kirkolle sekä ilon lähde että täyttymys. Se on eukaristia, ilon sakramentti. (Alexander Schmemmann, Maailman elämän edestä. Kuopio 1974, s. 29) Eukaristiaan on osallistuttava tietoisesti ja aktiivisesti. Toinen ei voi olla länänä minun puolestani eikä toinen voi nauttia ehtoollista minun puolestani. En saa sakramenttia henkilökohtaisesti, vaikka olisin liturgiassa joka sunnuntai, ellen itse nauti sitä Jumalan kunniaksi sekä sielun ja ruumiin terveydeksi.

Liturgian olemus - sen ominaisuudet - auttaa minua ymmärtämään, mistä on kysymys, kun sanon: "Olen ortodoksi." Schmemmann opettaa, mistä liturgiassa on kysymys: "Sana 'liturgia' merkisi alun perin toimintaa, jonka kautta ryhmästä ihmisiä tulee yhdessä jotakin, mitä he eivät olleet pelkästään yhteen kokoontuneina yksilöinä. Heistä tulee kokonaisuus, joka on enemmän kuin osiensa summa. Se merkisi myös jonkun ihmisen tai jonkun ryhmän toimintaa tai "virkaa" koko yhteisön puolesta ja sen hy-

väksi. Kirkko itse on liturgia, pap-pisvirka. Se on kutsumus toimia tässä maailmassa Kristuksen tavoin, todistaa Hänestä ja Hänen valtakunnastaan." (Schmemmann, s. 30) Liturgia edellyttää kaikilta siihen osallistuvilta tietoista ja aktiivista läsnäoloa. Silloin on mahdollista, että meille suodaan nähdä välähdysen-omaisesti koko se Jumalan luoma todellisuus, jossa me joka hetki itse asiassa elämme, liikumme ja olemme. (Vrt. Ap. t. 17:27-28)

Vietimme elokuun 6. päivänä Herramme Jeesuksen Kristuksen kirkastumisen päivää. Vuorella kirkastumisessaan Jeesus halusi ystäviensä kokevan juuri tämän Jumalassa elämisen, liikkumisen ja olemisen. Se ei ollut Jeesukselta mikään ylimaallinen ihmeteko. Oli kysymys siitä arkisesta tosiasiasta, että meitä ympäröi koko ajan paljon suuremmat rikkaudet kuin osaamme edes aavistaa. Mutta tämän todellisuuden me tavoitamme vain osallistumalla siihen tietoisesti ja aktiivisesti. Meidän on herättävä sovinnaisuksiemme unesta. Meidän on havahduttava ymmärtämään, mistä uskossa on kysymys.

Huomaan, että itse asiassa en taidakaan osata vastata arkisen ymmärrettävästi ja yksinkertaisesti kysymykseen: "Mistä on kysymys, kun sanon: 'Olen ortodoksi.'" Elämän salaisuus on liian syvä ja laaja. Minulla ei ole sopivaa ammennusastia. Mutta aavistan, että vastaus voi löytyä jostain tämänkaltaisesta tarinasta ja tältä suunnalta:

Oppilas meni opettajan luo ja sanoi: - Voisitteko antaa minulle viisauden sanan? Voisitteko sanoa jotakin, joka ohjaisi minua elämän halki?

Oli opettajien hiljainen päivä. Niinpä hän otti lehtiön ja kirjoitti siihen sanan "tietoisuus". Kun oppilas näki tämän, hän sanoi: - Se on liian lyhyt. Voisitteko laajentaa sitä hiukan?

Opettaja otti lehtiön takaisin ja kirjoitti "tietoisuus, tietoisuus, tietoisuus". Oppilas penäsi: - Niin, mutta mitä se tarkoittaa?

Opettaja otti lehtiön ja kirjoitti: "Tietoisuus, tietoisuus, tietoisuus tarkoittaa - tietoisuutta". (Anthony de Mello, Havahtuminen. Jyväskylä 1999, s. 51)

Mika Viljanen, Turku

KUOPIJON, KUOPIJON!

Rauman tiistiseurain perinteinen kesäretki suuntautui jälleen Itä-Suomeen, tällä kerralla pääkohteen oli tarkoitus olla kirkkokuntamme hallintokaupunki Kuopio.

Retkelle lähdettiin perjantaiamu-
na 11.6. Tampereen kautta, josta tulivat mukaan viimeiset matkalaiset. Tampereella tutustuttiin myös Pyhän Nikolaoksen ja Aleksanteri Nevskin kirkkoon, jossa moni ei aikaisemmin ollut käynytkään. Tampereen kirkko on varmasti yksi Suomen kauneimmista kirkkoista. Olenkin aina sanonut, että Tampereella on kirkko kuin koru.

Antti Narmalan toimittaman rukoushetken jälkeen matka jatkui kohti Jyväskylää ja *Pandan* suklaatehtaan herkkuja. Yksi jos toinenkin taisi tehdä impulssiostoksia vastustamattoman suklaa- ja karkkipaljouden keskellä, ainakin minä sain jälkikäteen tunnonvai-voja sortumisesta makeaan tuhlaami-seen.

Valamoon saavuimme parahiksi ehtiäksemme vielä kirkkoon. Illan päätteeksi teimme vielä luostarikierroksen oppaanamme kuopiolainen **Pietari**, joka olikin varsinainen juttuvirtuoosi. Pietari oli Valamossa talkoolaisena ja oppaana todella elementissä.

Hengellistä historiaa

Lauantaiaamusta suunnattiin kohti Kuopiota. Ensimmäisenä tutustuttiin Suomen ortodoksiseen kirkkomuseoon. Museon mielenkiintoisista kokoelmista löytyi niin ikoneita, sakraaliesineitä kuin tekstiilejäkin Karjalan luostareista ja menettyjen seurakuntien esineistöstä. Rikkaiden ja köyhien seurakuntien ero näkyi mm. ehtoollisvälineissä: upeaa hopeaa ja yksinkertaista tinaa. Pikantin sävyksen monelle kauniille kirkkotekstiilille antaa alkuperä: upea brokadikangas on alun perin ollut tsaarittaren iltapuku! Museossa meitä luotsasi todella pirtsakasti isä Leon tytär **Outi Tuutti**. Hänellä olisi ollut meille kerrottavaa vaikka kuinka, mutta me onnettomat olimme aivan liian kiireisiä ja vain juoksimme läpi museon. Aivan liian nopeasti erosimme iloisesta oppaastamme ja jatkoimme matkaamme kohti Pyhän Nikolaoksen katedraalia.

Pyhän Nikolaoksen katedraali on itse asiassa kirkkokuntamme pääkirk-

ko, vaikka ei suurella koolla mahtaille-kaan. Kirkko on juuri ollut remontissa, ja ulkopuolella työt olivat vieläkin kesken. Sisällä remontti oli jo saatu valmiiksi, ja ensimmäinen Jumalanpalvelus uudistetussa kirkossa oli juuri päätynyt, ehdimme vielä näkemään ristisaaton lähden kirkolta. Pääsimme kurkistamaan kauniiseen ja valoisaan kirkkosaliin, ennen kuin meidät häädettiin ulos ja ovet lukittiin. Kirkko ei ollut vielä avoinna turisteille.

Maallisempaa menneisyyttä

Seuraavana oli vuorossa Kuopion kuuluisa kauppatori ja kauppahalli, josta kalakukon ystävät saivat matkaevästä kotiin viemisiksi. Tässä vaiheessa alkoi-kin nälkä olla jo melkoinen ja ruokatauko paikallaan. Aika monen askel löy-

Tahtonaiset tapasivat. Igumenia Marina ja Rauman tiistaiseuran tiedottaja-emäntä Helene Virta neuvonpidossa. Kuva: Katri Sjöman

si tiensä sikäläiseen italialaisravintolaan, todella hyvä ruoka ja vielä aivan nappiin osunut viinivalintakin korvasivat pitkäksi venyneen ruoan odotusajan.

Aivan voipuneina runsaasta aterista vääntäydyttiin sitten Kuopion korttelimuseoon, joka olikin aivan viehättävä paikka. Yllättävän laajalla museoalueella on useita rakennuksia, ja suljetussa pihapiirissä vallitsee uskomaton vanhanajan rauhallinen tunnelma. Yhdessä rakennuksessa sijaitsee mm. ap-

teekkimuseo ja sen edustalla tietenkin ”rohtopuutarha”, jossa kasvoi kaikenlaisia entisajan lääkekasveja kessusta digitaaliseen. Tässäkin museossa meitä onnisti: saimme riemukkaan sutjakkaa savoa viäntävän oppaan, jolla oli paljon mielenkiintoista tietoa menneen ajan elämästä. Täälläkään meillä ei ollut aikaa paneutua asioihin perusteellisemmin, vaan oli lähdettävä seuraavaan kohteeseen.

Bussissa ehti vähän levähtämään ja ottamaan pienet torkutkin, sillä ajoimme Vehmersalmelle Vaajasalon saareen, jonne piti mennä lopuksi lossillakin. Saarella sijaitsee *Alahovin viinitila*, jossa hörppäsimme nopeat kahvit, ja häätäisimmät ja janoisimmat ehtivät ostaa pullon pari viiniä mukaansa. Itse viinitilasta ja saaresta emme ehtineet nähdä mitään, sillä oli kiiruhdettava takaisin kohti Valamoa. Yritimme joutua vigiliaan, mutta aivan alkuun emme sittenkään ehtineet.

Luostarin rauhaa

Sunnuntaina lähtö oli varhainen. Osallistuimme liturgiaan Lintulassa, jossa se alkoi jo kahdeksalta. Liturgian jälkeen **igumenia Marina** ja **nunna Kristoduli** esittelivät meille luostaria. Nunna Kristodulin kanssa vaelsimme rannan pikku tsasounalle ja tutustuimme hautausmaahan ja sen tsasounaan. Tapasimme myös ystävämme **Julianan**. Kirkkokahvit nautittiin Lintulan remontoitussa vanhassa päärakennuksessa. Onneksi meillä nyt ei ollut kiire. Lintulan portista sisään astuessaan pääsee ihmeelliseen, rauhalliseen luostarin ”taikapii-riin”, jonne ei kiire sovi. Täällä sielu ja mieli lepäivät.

Mutta Lintulastakin oli kuitenkin lähdettävä pitkälle matkalle kotiin päin. Sää suosi matkaamme, lämmintä oli ja aurinkoista. Sadettakin toki saimme, onneksi vain silloin kun istuimme turvallisesti autossa tai loikkasimme nopeasti sisään suklaapuotiin.

Matka oli yleisesti ottaen onnistunut, matkaseura oli mukavaa ja yöpyminen Valamon hotellissa suorastaan hemmottelevaa. Jälkikäteen on helppo olla viisas ja sanoa, mitä olisi pitänyt tehdä toisin. Silti olen sitä mieltä, että matka oli tekemisen väärä ja mukava. Hyvistä järjestelyistä on annettava täysi kiitos seuramme ”sielulle” **Helenalalle**. Minnekähän menemme ensi kesänä?

Liisa Räsänen

Kirkko hoitavana yhteisönä

Hyvin laajalle levinneestä yksilökeskeisyydestä johtuen monilla suomalaisilla ei ole selvää käsitystä siitä, mitä ja mikä kirkko on ja mihin sitä tarvitaan. Me olemme kadottaneet varhaisen kauden kristittyjen yhteisöllisen uskon-

näkemyksen: kukaan ei voi olla kristitty yksinään, vaan yhdessä muiden veljien ja sisarien kanssa. Kristittyinä olemisen merkiksi ja merkitsee edelleen juuri Kristuksen perustamaan yhteisöön - kirkkoon - kuulumista, jossa me tulemme pelastuksen todellisuudesta osallisiksi. Kirkko on ennen kaikkea Kristuksen elämää meissä ja meidän elämäämme Kristuksessa.

Ortodoksisessa perinteessä kirkkoa ei koeta jonakin yhteiskunnallisena instituutiona muiden instituutioiden joukossa eikä "tiukkapipoisena" moraalinvartijana, vaan ennen kaikkea äitinä, joka kasteen ja mirhalla voitelun kautta synnyttää lapsia uuteen elämään - elämään rakkaudessa - ja joka äidin tavoin lähes kaksituhatuotuisen elämänkokemuksen ja -näkemyksen avulla pyrkii kaikin tavoin auttamaan lapsiansa. Kirkkoäiti ei ahdistaa lapsiaan, vaan pyrkii äidin rakkaudella auttamaan heitä sekä päästämään heidät heidän ahdistuksistaan. Kun ihminen kokee,

että maailmassa on ainakin yksi paikka, jossa minua yritetään auttaa ja ymmärtää ja jossa minut hyväksytään sellaisena kuin olen, se auttaa häntä paremmin kestämaan ja kohtaamaan omat vaikeutensa ja vastoinkäymisensä ja kasvamaan ihmisenä täyteen mittaansa.

Parasta mitä me voimme kirkkona ja kristittyinä antaa tälle maailmalle on ihminen, joka Jumalan avulla pystyy rakastamaan tätä maailmaa niin kuin Jumala sitä rakastaa ja joka pystyy myös vastaanottamaan rakkautta niin Jumalalta kuin toisilta ihmisiltä. Tällainen ihminen toimii ihmistä rakastavan Jumalan todellisena ikonina tässä maailmassa. Hänen tarvitse kysyä enää olemassaolonsa ja elämänsä tarkoitusta, koska hän on jo saanut siihen vastauksen Rakkaudesta. Kirkon koko elämän aina hallinnosta alkaen tulisi palvella tätä päämäärää ja tukea ja hoitaa ihmistä Rakkauden tiellä eteenpäin.

isä **Markus Aroma**

SEURAKUNNANVALTUUSTON VAALI

HÄMEENLINNAN SEURAKUNNASSA

Hämeenlinnan seurakunnanvaltuuston vaali, jossa valitaan kaksitoista valtuuston jäsentä vuosiksi 2005-2007, pidetään sunnuntaina 7.11.2004 Hämeenlinnan ortodoksisen seurakunnan pääkirkossa (Erottajakatu 2) liturgian jälkeen klo 11.30-13.00, jonka jälkeen äänet lasketaan ja vaalin tulos julistetaan.

Ehdokkaita voi esittää samalla asiakirjalla enintään kaksitoista (12). Ehdokaslistan allekirjoittaa vähintään kaksi seurakunnan äänivaltaista jäsentä. Sama henkilö voi olla allekirjoittajana vain yhdellä listalla. Ehdokaslistat on jätettävä postitse tai muutoin toimitettuna 15.9.2004 klo 12.00 mennessä kirkkoherranvirastoon (Matti Alangon katu 11, 13130 Hämeenlinna).

Hämeenlinna 22.8.2004
Markku Aroma, kirkkoherra

IKONEJA JA KERAMIikka- VEISTOKSIA

Lea Heikkinen ja
Pasi-Mikael Huovinen

2.-30.9.2004

PYSÄKKI-KAHVILASSA
(Raatihuoneenkatu 7,
Hämeenlinna)
avoinna ma-pe klo 10-15

TERVETULO!

Muistopalveluksia kotiseutumatkalla heinäkuussa. Kuvassa rovasti Korelin ja Leena Honkamaki toimittavat muistolitanian vainajien hautamuistomerkillä Kyyrölässä. Kangaspellolla ja Kyyrölän ortodoksisella hautausmaalla toimitettiin niin ikään litaniat. Muolaan kirkon raunioilla vietettiin kotiseutupäivien luterilaisen seurakunnan juhlaa. Kuva: Leene Airaksinen

PYHÄKÖT:

Matti Alangon katu 11
13130 Hämeenlinna
Sähköposti: hameenlinna@ort.fi

Hämeenlinnan kirkko

Pyhän Aleksanteri Nevskin ja Pyhän Johannes Krysostomoksen muistolle
Erottajakatu 2

Ahveniston kirkko

vanhalla hautausmaalla (Keskussairaala vastapäätä) Pyhän Johannes Kastajan
mestauksen muistolle

Isännöitsijä: Yrjö Usvasalo Puh. (03) 671 6240

JUMALANPALVELUKSET

Toimittajia: Papisto: Markku Aroma, Gaius Sahlberg ja Mikael Sundkvist **Kanttorit:** Leena Honkamäki, Jenni Sundkvist ja Jaakko Olkinuora

ELOKUU

la 28.8. klo 17 juhlavigilia, Ahveniston
kirkossa
su 29.8. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia,
Johannes Kastajan
mestaus, Ahveniston
kirkon praasniekka ja
kesäkauden päätösjuhla
seurakuntasalissa

SYYSKUU

(palvelukset pääkirkossa)

la 4.9. klo 17 vigilia
su 5.9. klo 10 liturgia (suomi/slaavi)
ti 7.9. klo 18 juhlavigilia
ke 8.9. klo 10 liturgia, Jumalanäidin
syntymä
la 11.9. klo 17 vigilia
su 12.9. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia,
kirkon praasniekka,
kirkkokahvit
ma 13.9. klo 18 juhlavigilia
ti 14.9. klo 10 liturgia, ristin
ylentäminen
la 18.9. klo 17 vigilia
su 19.9. klo 10 liturgia

la 25.9. klo 17 v igilia
su 26.9. klo 10 liturgia

LOKAKUU

pe 1.10. klo 10 liturgia,
Jumalansynnyttäjän
suojelus (pokrova)
la 2.10. klo 17 vigilia
su 3.10. klo 10 liturgia
la 9.10. klo 17 vigilia
su 10.10. klo 10 liturgia
la 16.10. klo 17 vigilia
su 17.10. klo 10 liturgia
la 23.10. klo 16.30 yleinen muistopalvelus
ja vigilia
su 24.10. klo 10 liturgia
la 30.10. klo 17 vigilia
su 31.10. klo 10 liturgia (suomi/slaavi)

MARRASKUU

la 6.11. klo 10 liturgia,
Karjalan valistajien juhla
klo 17 vigilia
su 7.11. klo 17 vigilia
su 8.11. klo 10 liturgia
la 13.11. klo 17 vigilia

su 14.11. klo 18 liturgia
la 20.11. klo 17 juhlavigilia
su 21.11. klo 10 liturgia,
Neitseen Marian
temppelein tuominen
ma 22.11. klo 18 juhlavigilia
ti 23.11. klo 10 liturgia, P. Aleksanteri
Nevski, temppelein juhla
pe 26.11. klo 9 liturgia,
Sm. Georgios Voittaja
(koululaiset)
la 27.11. klo 17 vigilia
su 28.11. klo 10 liturgia (suomi/slaavi)

PALVELUKSET MUUALLA

FORSSA

ev.lut. seurakuntatalo, Kartanonkatu 16
su 5.9. klo 10 liturgia
su 14.11. klo 10 liturgia

SOMERO

ev.lut. seurakuntakeskus
su 24.10. klo 10 liturgia ja panihida
hautausmaalla

TOIJALA

ev.lut. seurakuntatalo, Sontulantie 1
su 19.12. klo 10 liturgia

Kirkkoherranvirasto avoinna ti, ke, pe klo 9.30–12, puh. (03) 616 5228, fax (03) 616 5248

Kirkkoherra: Markku Aroma puh. (03) 616 5229 (virkahuone), (03) 612 7166 (koti) Sähköposti: maukku@hotmail.com

Kanttori: Leena Honkamäki puh. (03) 618 4254, 040 707 6715, Sähköposti: leena.honkamaki@ort.fi

Muu papisto: pastori Kai Sahlberg puh. (019) 733 911, 0400 107 232

pastori Mikael Sundkvist, puh. (03) 684 6050, 050 350 9356 Sähköposti: mikael.sundkvist@virpi.net

Kanslisti: Hellevi von Essen

HÄMEENLINNAN SEURAKUNNAN PERHEUUTISIA

KASTETUT

Konkola Kasper Thomas

AVIOLIITTOON VIHITYT

Fedotova Aleksandra ja
Manninen Jukka Paavo Antero

TERVETULOA SEURAKUNTAAN

Nurmi Maria
Salonen Sanna

TUONILMAISIIN SIIRTYNEET

Kujala Viktor
Koukkunen Leo Juhani

Lukin Rauno Markus ja
Suominen Karina Päivikki

Toimintaa, tapahtumia, uutisia

DIAKONIASEURA

Pj. Gaius Sahlberg, 019 733 911,
0400 107 232

Diakoniaseura kokoontuu seuraavasti:

su 29.8. Ahveniston kirkon
110-vuotispraasniekkakahvit
liturgian jälkeen

to 2.9. klo 18 iltakerho, alustus:
Psykologi Lea Leino aiheesta
"Ajatuksia vanhenemisesta"

su 26.9. vanhusten kirkkopyhä.
Kirkkokahvit liturgian jälkeen.

Diakoniaseuralaiset avustavat senioreita
kuljetuksissa kirkkoon, kahveille ja
kotiin. Yhteyshenkilö: Maria Rumbin,
puh. 674 1554. **to 7.10.** klo 18 iltakerho.
Terveiset Athokselta! **Jaakko Olkinuora**
kertoo kokemuksistaan Kreikan
matkaltaan.

su 17.10. kirkkokahvit

to 4.11. klo 18 iltakerhon vieraana
isä **Markku Salminen**, Helsingin
diakoniapappi ja Valamon ystävät ry:n
puheenjohtaja.

su 21.11. kirkkokahvit

to 2.12. klo 18 iltakerho "Tuonilmaisiin".
Isä **Heikki Honkamäki** kertoo
ortodoksisesta vainajien muistelu- ja

hautausperinteestä.

su 12.12. kirkkokahvit. **Leena**-kanttori
laulattaa.

IKONIPIIRI

Opettajana **Pasi-Mikael Huovinen**,
puh. 041 576 6143
Lukukausimaksu 30€. Piiri kokoontuu
seurakuntasalissa perjantai-iltoina
seuraavasti:

I ryhmä klo 15-18 ja

II ryhmä klo 18-21; 10.9., 24.9., 8.10.,
22.10., 22.10. ja 5.11.

KIRKKOKUORO

Joht. Leena Honkamäki,
puh. (03) 618 4254, 040 707 6715.
Harjoitukset kerran viikossa
keskiviikkoisin klo 17-19. Ensimmäiset
harjoitukset ovat 15.9.

Mikäli kirkkokuorolauluharrastus
kiinnostaa, niin ota yhteyttä kanttoriin.

KYYRÖLÄLÄISTEN KERHO

Pj. Antonina Sosunov-Perälä,
puh. (03) 612 5850, 040 721 8436

Vaalitaan entisten kotiseutujen
perinteitä ja pidetään yhteyksiä
Kyyrölän, Kangaspellon, Sudenajan ja
Parkkilan kylien asukkaisiin ja heidän
jälkeläisiinsä.

su 5.9. kirkkokahvit

su 24.10. kirkkokahvit, jonka jälkeen
syyskokous

su 31.10. kirkkokahvit

su 28.11. puurojuhla arpajaisineen.

MIESTENKERHO

Yhteyshenkilö Jouni Korhonen,
puh. (03) 617 8877, 050 345 3136
Kaikenikäisille miehille tarkoitettu
toimintapiiri, joka kokoontuu
pääsääntöisesti kuukauden viimeisenä
sunnuntaina seurakuntasalissa tai
jossain muualla sovitussa kohteessa.
Syyskauden kokoontumiset:
26.9., 31.10. ja 28.11.

OMPELUKERHO

Yhteyshenkilöt: Ahtola Anneli,
puh. (03) 612 1369 ja Riitta Rumbin,
puh. (03) 617 1041.
Seurakunnassa herätellään henkiin
vanhaa käsityökerhoa. Tervetuloa
mukaan ideoimaan ja harrastamaan.
Kokoontaan ensimmäisen kerran
12.9. liturgian jälkeen suunnittelemaan
syyskauden toimintaa.

ORTODOKSIPIIRI

Isä Markus
Kirkkoon liittyneille ja siihen liittyville
tarkoitettu valistusilta. Kokoontuu
kirkkoherran huoneessa / seurakunta-
salissa klo 18.30 seuraavina
keskiviikkoiltoina: 22.9., 6.10., 20.10.,
3.11., 17.11., 1.12. ja 15.12.

SINAPINSIEMENKERHO

Ohjaajat: Britta, puh. 050 577 0135 ja
Karmen Hellenum, puh. 050 512 1365.
Kokoontuu parittoman viikon sunnun-
taina liturgian aikana klo 9.50-11
lasten kerhuhuoneessa, kirkon takana
alakerrassa.
Kerhopäivät: 12.9., 26.9., 10.10., 24.10.,
7.11., 21.11., 5.12. ja 19.12.

Дорогие друзья!

В приходе Хямеенлинны проводятся регулярные встречи, посвященные основам православной христианской веры и жизни. На встречах мы вместе учимся читать и понимать Священное Писание, говорим о личной и церковной молитве, знакомимся с традициями церкви, а также размышляем о путях жизни современного человека, ищущего Бога.

Встречи проводятся на русском языке. Мы приглашаем принять участие в наших беседах всех – и тех, кто уже нашел личный путь к Богу и в Церковь, и тех, кто еще находится перед выбором в своей духовной жизни. Мы ждем вас по адресу **Matti Alangon katu, 11** каждое последнее воскресенье месяца после литургии на церковнославянском языке (литургия совершается в храме св. Александра Невского и Иоанна Златоуста, **Erottajakatu, 2**).

Следующая встреча состоится в воскресенье, 5 сентября, в 11.30.

По всем вопросам вы можете обращаться к Виктору Максимовскому (т. 050 461 7381; e-mail: maksimovskiy@hotmail.com)

TIISTASEURA

Pj. Olga Hietanen, puh. (03) 637 1290, 050 338 5005.

Kokoontuu pääsääntöisesti seurakuntasalissa klo 17 joka toisena tiistai-iltana seuraavasti: 14.9., 28.9., 12.10., 26.10., 9.11., 23.11. ja 7.12. Iltojen teemasta ilmoitetaan myöhemmin.

VENÄJÄNKIELINEN ORTODOKSIPIIRI

Op. Viktor Maksimovskiy, puh. 050 461 7381
maksimovskiy@hotmail.com
Kokoontuu kerran kuussa liturgian

jälkeen seurakuntasalissa tai kirkkoherranhuoneessa. Piirin tavoitteena on käydä läpi ortodoksisen kirkon oppia, perinteitä ja Raamattua. Syksyn kokoontumiset: 5.9., 31.10. ja 28.11.

Tervetuloa!

VENÄLÄINEN LASTENKERHO

Op. Niina Mäkinen, puh. 041 549 4487. Kokoontaan seurakuntasaliin maanantaisin klo 17 oppimaan venäjän kieltä ja Venäjän kulttuuria. Ensimmäinen kokoontuminen 30.8. Opetuskielenä venäjä. **TERVETULO!**

Viktor ja Irina Maksimovskiy ikoninäyttelyssä. Viktor Maksimovskiy aloittaa Hämeenlinnassa venäjänkielisen ortodoksiapiirin, joka kokoontuu kerran kuussa liturgian jälkeen seurakuntasalissa. Kuva: Leena Honkamäki

Hämeenlinnan ja Tampereen yhteinen lastenleiri pidettiin Hervannassa touko-kesäkuun vaihteessa. Kuva nuotiolla, jossa laulu raikui. Kuva: Leena Honkamäki

Sanna Salonen Hämeenlinnan uusi uskonnonopettaja

Viime aikoina kouluikäiset ovat saaneet tutustua vuosittain uuteen uskonnonopettajaan. Tämän syksyn esittelyvuorossa uskonnonopettajan tehtäviin on Karjalan tyttö **Sanna Salonen**.

Sanna on syntynyt 1977 Helsingissä, mutta muutti jo 5-vuotiaana Joensuuhun. Hän valmistui Joensuun yliopistosta teologian maisteriksi viime syksynä. Ortodoksisen uskonnonopettajan lisäksi hänellä on pätevyys myös Suomen historiaan ja venäjän kieleen. Venäjää hän on opiskellut Joensuun lisäksi myös Pietarin valtiollisessa yliopistossa.

Sanna on suorittanut myös kylläistä paleografiaa käsittelevän kurssin, jota hän on hyödyntänyt

mm. sukututkimusharrastukseensa. Hän on käynyt Valamon kansanopiston pitkän linjan ikonimaa- lauskurssin ja harrastaa ikonimaa- lausta.

Toivottakaamme uusi uskonnonopettaja lämpimästi tervetulleeksi seurakuntaamme!

Leena Honkamäki

Jaakko Olkinuora vihittiin lukijaksi helatorstaina 20.5.2004 Hämeenlinnan kirkossa. Kuva: Toomas Hellenurm

Hämeenlinnan uusi uskonnonopettaja Sanna Salonen tuntee nykyajan opetusmenetelmät. Kuva: Ilja Sidoroff

Jatkuu sivulla 24

JUHLALLISET HUOMIONOSOITUKSET.

Kuvassa (vasemmalta oikealle) nykyinen diakoniaseuran puheenjohtaja isä Gaius sekä piispallisen siunauskirjan saajat: Silja Shepherd, Anneli Ahtola, Riitta Rumbin, Elisabet Malvisto, Anna Glumoff ja Klaudia Andrejew. Pyhän Karitsan ritarikunnan I luokan mitalin saivat kirkkoleivänpaistaja Elma Jokinen ja pitkäaikainen diakoniaseuran puheenjohtaja Maria Rumbin. Piispallisen siunauskirjan saivat myös poissaolevina Vera Tretjakov, Uljana Tjurin ja Britta Hellenurm. Kuva: Toomas Hellenurm

Kotiliturgia Huitin karjatilalla Lopen Pilpalassa Mikko Rannan (kuvassa toinen oikealta) kotona. Kuva: Toomas Hellenurm

KIITOS

Kiitän seurakuntaa ja seurakuntalaisia 60-vuotismerkkipäiväni muistamisen johdosta.
Olga Hietanen

Ystävydestä

Pyhän Ambrosius Milanolaisen opetuksia

Avoimuus ja rehellisyys

“Ystävän aiheuttamat haavat ovat parempia kuin imartelijan suudelmät.” (Sananlaskut 27:6) Ojenna siten erehtyvää ystävääsi äläkä hylkää viatonta. Sillä ystävyden tulisi olla kestävä ja perustua voimakkaaseen, todelliseen kiintymykseen. Meidän ei pidä vaihtaa ystäviä lapsellisella tavalla jonkin joutavan päänäpiston mukaan.

Avaa sydämesi ystävälle niin, että hän voi olla sinulle uskollinen ja että saisit hänestä iloa elämäsi. “Sillä uskollinen ystävä on elämän lääke ja kuolemattomuuden armo.” (Saarnaaja 6:16, Septuaginta) Anna tietä ystävälle niin kuin tasaveroiselle äläkä häpeä auttaa ystävääsi etukäteen, sillä ystävyys ei tiedä mitään ylpeydestä. Älä jätä ystävää silloin, kun hän tarvitsee apuasi äläkä hylkää tai jätä häntä pulaan, sillä ystävyys on elämän apu. Kantakaamme toinen toistemme kuormia, kuten apostoli opettaa, sillä hän puhui niille, jotka rakkaus oli sitonut yhteen yhdeksi ja samaksi Kristuksen Ruumiiksi.

Ystävyden ylistys

Lapseni, säilyttäkää se ystävyys, jonka olette aloittaneet veljienne

kanssa, sillä mikään muu maailmassa ei ole yhtä kaunista kuin se. On todella lohdullista, että sinulla on tässä elämässä joku, jolle voit avata sydämesi; jolle voit uskoa sydämesi salaisuudet ja johon sinä voit luottaa. On lohdullista, että sinulla on luotettava ihminen rinnallasi, joka iloitsee menestyksestäsi kanssasi, elää vaikeudet kanssasi ja joka rohkaisee sinua ahdistuksissasi. Miten hyviä ystäviä olivatkaan nuo heprealaislapset, joita tulisen pätsin liekit eivät voineet erottaa toisistaan! Heistä olemme jo puhuneet. Pyhä Daavid sanoo oikein: “Saul ja Jonatan, nuo rakkaat ja armaat, olivat elämässä ja kuolemassa erottamattomat” (2. Sam. 1:23).

Ystävyden hyve

Älköön sinun varoituksesi olko karkea älköönkä moitteesi katke- ra, sillä aivan samalla tavoin kuin ystävydessä tulee välttää imartelua, niin aivan samalla tavoin ystävydessä ei saa myöskään olla röyhkeyttä. Sillä mitä muuta ystävä on kuin rakkauden toinen osapuoli, johon sinä liität ja yhdistät sielusi ja jonka kanssa sinä tahdot tulla kokonaan yhdeksi; jonka hoivaan sinä annat itsesi ikään kuin toiselle itsellesi, jolta

sinä et odota mitään pahaa ja jolta sinä et vaadi mitään epäkunniallista oman etusi tähden. Ystävyyttä ei ole tarkoitettu rikastumisen lähteeksi, mutta silti se on täynnä kauneutta ja armoa. Ystävyys on hyve eikä keino ansaita rahaa.

Ystävyden perusta

Ystävyyttä ei synnytä raha, vaan toisen arvostaminen. Sitä ei synnytä palkintojen tarjoaminen, vaan keskinäinen kilpailu hyvän tekemisessä ja toinen toisensa auttamisessa.

Kristus antaa esimerkin

Jumala itse teki meistä ystäviään eikä palvelijoitaan, kun Hän sanoo: “Te olette minun ystäviäni, jos te teette sen, mitä minä käsken teidän tehdä.” (Joh. 15:14) Hän antoi meille ystävyden esikuvan, jota meidän on seurattava. Meidän on täytettävä ystävämmä tahto, avattava hänelle sydämemme salat eikä halveksittava hänen luottamustaan. Avatkaamme hänelle sydämemme, ja niin hän avaa oman sydämensä meille. Sen vuoksi Kristus sanoo: “Minä sanon teitä ystäviksi, sillä minä olen ilmoittanut teille kaikki, mitä minä olen kuullut Isältäni.” (Joh. 15:15) Näin ollen todellinen ystävä ei salaa mitään, vaan hän paljastaa sielunsa samalla tavoin kuin Herra Jeesus paljasti Isänsä salaisuudet.

Suomentanut isä **Markus**

Kysymyksiä ja
vastauksia

Isä Heikki Honkamäki

1. Tuleeko liturgiassa epistolan aikana seistä vai istua?

Arkkipiispa Paavali (k. 1988) vastaa kysymykseen Liturgian käsikirjan (Pieksämäki 1954) selitysosassa (s. 182): "Epistolan aikana pappi istuu korkean paikan vieressä. Samoin istuvat kaikki muutkin kirkossa olevat papit, kuvaten sillä omaavansa saman pappeuden armolahjan, mikä oli apostoleilla. Tästä johtuu, etteivät diakonit ja maallikot istu epistolan aikana." (kursivointi HH)

2. Miksi kiitosrukouksia ei aina lueta liturgian jälkeen?

Kiitosrukoukset ehtoollisen jälkeen, samoin kuin ehtoolliseen valmistavat rukoukset, ovat osa henkilökohtaista hartauselämää. Joissakin kirkkoissa on tapana lukea kiitosrukoukset yhteisesti.

Liturgian loppuosa on jo sellaisenaan kiitosta. Sanotaanhan rukousteksteissä: "Täytyyköön suomme Sinun kiittämisestäsi, Herra..." ja "tultuamme osallisiksi... Kristuksen salaisuuksista kelpollisesti kiitäkäämme Herra..."

Liturgian jälkeen seurakuntalaiset haluavat myös tervehtiä toisiansa, tavata tuttuja ja vaihtaa kuulumisia. Keskittyminen kiitosrukouksiin saattaa olla vaikeaa puheensorinan keskellä.

Kaikki eivät ehkä ole osallistuneet ehtoolliseen, joten he eivät aina jää rukouksia kuulemaan. Lisäksi tulee muistaa, että jotkut haluavat syventyä rukouksiin vasta kotona, kaikessa rauhassa.

On toivottavaa, että ne seurakuntalaiset, jotka haluavat lukea kiitosrukoukset yhteisesti, pyytävät kanttorilta rukouskirjan, asettuvat kirkon etuosaan ja lukevat rukoukset siellä. Näin kaikki halukkaat voivat keskittyä niihin rauhassa. Muu kirkkoväki voi siirtyä kirkon eteiseen ja edelleen kirkonmäelle tai kirkkokahville jatkamaan keskustelua siellä.

Täysin hiljaiseksi kirkkoa litur-

ANALOGI jatkaa paljon toivottua Kysymyksiä ja vastauksia -palstan julkaisemista, koska niin monet seurakuntalaiset miettivät itsekseen näitä kysymyksiä.

Seuraavassa **ISÄ HEIKKI** Tampereelta vastaa usein esitettyihin kysymyksiin. Jatkossa palstalle osoitettavia kysymyksiä voi toimittaa joko suoraan isä Heikille tai toimituksen osoitteeseen.

gian jälkeen tuskin saa eikä tarvitsekaan saada, palveleehan jumalanpalvelus myös sosiaalisen yhteydenpidon tarpeita. Ja toisaalta - aggressiivinen hyssyttely liturgian jälkeen karkottaa tehokkaasti rukouksellisen mielialan.

3. Miksi paastonaikana avioliittoon aikovien pitää hakea poikkeuslupa piispalta?

Paastojen aikana ei perinteisesti toimiteta avioliittoon vihkimisiä. Syitä on kaksi: ensinnäkin paasto aika on katumuksen ja hiljentymisen aikaa, johon ei kovin hyvin sovi iloinen juhliminen. Toisaalta hääjuhlan iloa ei haluta hillitä paastoajan vaatimattomalla elämäntyyliillä.

Jos pariskunta kaikesta huolimatta viettää häitä paastonaikana, tulee heidän toimittaa perusteltu poikkeuslupahakemus hiippakunnan piispalle.

Entisaikoina, jolloin avioliitot eivät olleet yhtä yleisiä kuin nykyään, poikkeuslupia haettiin enemmän. Syy

oli yleensä inhimillinen: oli sattunut "vahinko" ja vihille haluttiin mennä mahdollisimman nopeasti.

Nykyään syynä on useimmiten se, että nuoripari on päättänyt vihkipäivästä jo vuosia aikaisemmin, mutta vihkimisen ajankohdalle asetetut rajoitukset ovat tulleet tietoon vasta myöhemmin.

Toivottavasti mahdollisimman moni avioon aikova pari lukee tämän samoin kuin seuraavankin kysymyksen.

4. Mistä syystä juuri ortodoksimin tulee olla sylikummi kasteessa?

Suomen lain mukaan ortodoksimin kastettavalla lapsella tulee olla ainakin yksi ortodoksimin. Tämän lisäksi voi olla muitakin kummeja, mutta heidänkin on kuuluttava johonkin kristilliseen kirkkoon.

Kummi vastaa yhdessä vanhempien kanssa lapsen uskonnollisesta kasvatuksesta. Kastetoimituksessa ortodoksimin antaa lapsen

puolesta kastelupaukset ja lukee uskontunnustuksen.

Tästä syystä on välttämätöntä, että ortodoksinen kummi on "ykköskummi" ja pitää lasta sylissä tärkeän toimituksen aikana. Luterilainen voi toki olla "kakköskummi" ja läheinen aikuinen ystävä, mutta ortodoksisesta kummiudesta voi sanan täydessä merkityksessä huolehtia vain samaan kirkkoon kuuluva.

Jos vanhemmilla on vaikeuksia löytää suvustaan tai lähipiiristään sopivaa ortodoksimin, seurakunnan papisto auttaa mielellään etsimässä.

5. Olen kuullut televisiossa puhuttavan ortodoksimin juutalaisista. Keitä he ovat?

Sana ortodoksinen on kreikkaa ja merkitsee oikeaoppista, oikeauskoista, oikein ylistävää. Ilmaisu käytetään myös muiden kuin meidän ortodoksiminien keskuudessa.

Ortodoksimin juutalaisella tarkoitetaan juutalaista, joka noudattaa oikeaoppisesti ("ortodoksimin") juutalaista uskoa ja perinnettä. Näihin kuuluvat mm. sapatin noudattaminen, ruokailusäädot, rituaaliset puhtaussäädot jne.

Juutalaisuudessa on myös reformi- ja liberaalisuuntauksia. Niissä em. perinteiden noudattaminen ei ole yhtä keskeistä. Jumalanpalveluksissakin on eroja - reformipalvelukset ovat usein lyhyempiä ja niissä käytetään enemmän kansankieltä heprean asemesta. Reformisuuntauksia esiintyy lähinnä Yhdysvalloissa.

Ortodoksimin juutalaisuus merkitsee siis perinteistä juutalaisuuden uskontulkintaa. Suomen kaksi juutalaista seurakuntaa (Helsingissä ja Turussa) ovat ainakin muodollisesti ortodoksimin. Sen sijaan nimetykset "ortodoksimin" (= ortodoksimin) ja "ortodoksimin" (= Israelissa asuvat ortodoksimin juutalaiset) tarkoittavat uskontoltaan aivan eri ryhmiä, vaikka ne arkikielissä aiheuttavatkin toisinaan sekaannusta.

Äiti igumenia
Marina

Analogi on saanut kunnian alkaa julkaista LUOSTARIPALSTAA, jolla kerrotaan kuulumisia Lintulan luostarista. Myös hengellisen elämän kysymykset ja jokapäiväinen kilvoittelu yhteisön keskellä ja Jumalan edessä kuuluvat palstamme aiheisiin.

Terveisiä Lintulasta!

Tästä kirjoituksesta alkaa yhteydenpitomme Länsi-Suomen ortodoksien ja muiden Analogin lukijoiden kanssa. Tarkoituksemme on kertoa teille, rakkaat lukijat, erilaisista tapahtumista täällä luostarissamme, jakaa kanssanne tuntemuksiamme ja kokemuksiamme.

Toivomme, että muistatte esirukouksissanne luostariamme. Me puolestamme liitämme teidät omiin esirukouksiimme.

Kesä ja talvi

Kesä ja talvi ovat täällä luostarissa kaksi erilaista aikakautta. Talvikausi on hiljaista, ketään ei juuri käy, ja laajat lumiset maisemat hiljentävät mielenkin. Kesäkausi alkaa ryhmi- en tulona toukokuussa ja pyörähtää täyteen käyntiin kesäkuussa, jolloin luostarin matkailupalvelut, matkamuistomyymälä ja

kahvila, avataan. Tänä kesänä luostarilla on taas kaikki tilansa entistä ehompina käytössä, kun vanhan kartanon remontti päättyi juuri kesän kynnyksellä. Tätä lukiessanne on sen vihkimisjuhlaakin (1.8.) jo pidetty. Alkukesästä on myös pihat ja kukkaistutukset saatava kuntoon ja hyötykasvit istutettava tai kylvettävä, joten puuhaa riittää.

Kaikille riittää tehtävää

Matkamuistomyymälässä on vastaavana sisarena äiti **Nektaria** apunaan noviisit

Pirjo ja **Juliana**. Äiti Nektarian näkee joskus yrттitarhassa ja sisar Pirjon niityllä keräilemässä aineksia luostarin omiin yrттiteese-koituksiin. Kahviota pyörittää sisar **Katja**, jonka taitavien käsien tuotetta ovat siellä tarjottavat leivonnaiset. Niiden herkulliset tuoksut tulvivat vastaan jo koivukujalla. Opiskelijat **Alise** ja **Anna** ovat hänen apulaisinaan. Pihojen kunnosta ja kasvimaasta vastaa sisar **Leena**. Kasvihuone taas on äiti **Ksenian** hoivissa. Matkailijoiden majoittumisen **Antoninan** taloon hoitaa edelleen ikivihreä äiti **Varvaaramme**. Pyykkinaru on aina täynnä lakanoita, joiden mankeloiminen on yksi äiti **Mikaelan** monista tehtävistä. Ryhmien opastuksista huolehtivat enimmäkseen äiti **Igumenia** ja äiti **Kristoduli**.

Luostariin kesään kuuluvat erottamattomasti talkoolaiset eli luostarin ystävät, jotka työpanoksellaan auttavat luostaria selviämään kesän töistä. On monia iloisia jälleennäkemiä, kun samat ihmiset saapuvat vuosi vuoden jälkeen lyhemmäksi tai pitemmäksi ajaksi luostarielämää maistelemaan. **Lii- sa** ilmestyy kesän koittaessa kasvimaille yhtä varmasti kuin pääskyset. Ja **Lahja** ja **Sylvi** Ruotsista

saapuvat toukokuussa ja sitten taas syksyllä pesemään luostarin rakennusten lukuisat ikkunat. Joka vuosi saamme myös uusia ystäviä, kuten tänä vuonna karjalaista sukuperää olevan **Irinan** Ruotsista ja viherpeukalo **Maaritin**.

Vierailijoiden hengellistä viisautta

Kesään kuuluu myös vierailuja. Jo toukokuussa Suomessa kävi **arkkimandriitta Efraim** Athokselta. Hän viipyi luostarissamme ja keskusteli sisariston kanssa. *"Niin kuin taivaalta sataa milloin vettä milloin lunta, niin on myös elämäsämme jatkuvia muutoksia ja vaihtelevia tiloja,"* hän sanoi ja korosti, että on pysyttävä uskollisena kutsu- mukselleen. Luostarista pitää hänen mukaansa tehdä *"pikkuparatiisi"*. Heinäkuussa vieraili Kreetalta Hanian **metropoliitta Iri- neos**, hänkin tunnettu hengellinen ohjaaja. Hän sanoi, että meidän pitäisi jo tässä elämässä vaeltaa yhdessä pyhien kanssa. Siihen onkin nyt hyvä tilaisuus, kun **Synaksarionista**, pyhien elämäkertojen kokoelmasta, on juuri ilmestynyt toinen osa eli loka- kuun pyhät, jonka kääntäjiä ovat äidit Ksenia ja Kristoduli yhdessä munkki **Serafim**in kanssa.

Toivomme, että te kaikki olette virkistyneet ja koonneet voimia kesän aikana. Luonto on meillekin täällä luostarissa jatkuva ilonaihe. Luostarin vilkkaasta kesätouhusta irrottautuukin parhaiten, kun kävelee luontopolkua **Pyhän Paraskevan** tsasounalle.

Hyvää syyskauden alkua teille kaikille – yhdessä pyhien kanssa!

Igumenia Marina

Pyhittäjämarttyyri Paraskevan tsasouna

RISTINYLENTÄMISEN JUHLA

Kuva: Kari M. Rönttilä

Salainen Kiiskisuon polku Karjalan Pyhäjärvellä.

Kirkkaasti säteilevä risti

Sinua, ikuisesti kunnioitettava ristinpuu, jolle Kristus oli ristiinnaulittu, oudoksui Eedeniä vartioiva leimuava miekka, ja ankara kerubi väistyi päällesi naulitun Kristuksen tieltä, hänen joka antaa sieluillemme rauhan.

Tuonelan vastustavat voimat vapisevat, sillä heidän valta-aikansa ilmestyi ristin merkki. Mutta taivaassa ja maan päällä olevien joukot notkistavat polvensa Kristuksen edessä, joka antaa sieluillemme rauhan.

Jumalallinen risti, joka ilmestyy kirkkaasti säteilevänä ja valaisee jumalallisella valollaan eksytyksen vallassa olevat kansat, tekee meistä ristiinnaulitun ja sieluillemme rauhan antavan Kristuksen omia.

Analogi

Tampereen, Turun ja Hämeenlinnan ortodoksisten seurakuntien yhteinen lehti (per. 2000/2004). Viides vuosikerta, painosmäärä 5 000 kpl.

Päätoimittaja: Kari M. Rönttilä
Puh. 040 550 6272

Graafikko: Heikki O. Jokinen

Julkaisija: Tampereen, Turun ja Hämeenlinnan ortodoksiset seurakunnat

Toimitus: Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere
Fax (03) 3141 2740

Sähköposti: analogi.toimitus@pp.inet.fi

Tilaaminen ja osoitteenmuutokset:

Tampereen seurakunnan virasto,
Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere
Puh. (03) 3141 2700 (ti-pe klo 9-13)

Julkaisuneuvosto:

Kirkkoherra Risto Lintu (pj.), kirkkoherra Markku Aroma (vpj.), kirkkoherra Petri Ratilainen, isä Kai Sahlberg, isä Harri Kahila, Marita Jouhki-Inkinen, Eeva Manni, kanttori Leena Honkamäki ja Johan Nyman

Tilaushinta 10 euroa/vuosi

Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Ilmoitushinnat (sis. alv):

1/1 sivua 200 €, 1/2 sivua 150 €, 1/4 sivua 80 €, 1/8 sivua 40 €, 1/16 sivua 20 €

Ilmoitukset toimituksen osoitteella.

Tilinumero 800018-291602.

ISSN 1458-9257

Painopaikka: Esa Print Tampere, 2004.

Ortodoksiset jumalanpalvelukset ja hartaudet

Syyskuu

Su 5.9. liturgia klo 11, **Rautalampi**,
Pyhän Nikolaoksen kirkko
Su 19.9. liturgia klo 11, **Vantaa**,
Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko

Lokakuu

Su 3.10. liturgia klo 11, **Joensuu**,
Pyhän Nikolaoksen kirkko
Su 17.10. liturgia klo 11, **Imatra**,
Pyhän Nikolaoksen kirkko
Su 31.10. liturgia klo 11, **Mikkeli**,
Pyhän arkkienkeli Mikaelin kirkko

AAMUHARTAUDET (joka kolmas lauantai)

11.9. Pastori Matti Wallgrén, Jyväskylä.
2.10. Rehtori Sirpa Anttonen, Joensuu.
23.10. Rovasti Pentti Hakkarainen, Kajaani.

ILTAHARTAUDET (kuukauden kolmas tiistai)

21.9. Pastori Heikki Huttunen, Espoo.
19.10. Rovasti Raimo Kiiskinen, Oulu.
16.11. Pastori Mikael Sundkvist, Hämeenlinna.

RADIOSSA

MILANMEDIA
ORIGINALI VAIHTOEHTO

PRINTTI- JA SÄHKÖISEN
MEDIAN PALVELUT

- MUSIIKIN SUUNNITTELU
- GRAAFINEN SUUNNITTELU
- WEB-SUUNNITTELU
- KUVANKÄSITTELY
- VALOKUVAUS
- KOULUTUSPALVELUT

MilanMedia
Keskustie 50 A 8
35300 ORIVESI

Puh. (03) 335 1530
GSM 050 525 1135

TUTUSTU PALVELUIHIN OSOITTEESSA
WWW.MILANMEDIA.FI

KESÄKUVIA

Karjalan Pyhäjärveltä

Kuvannut Kari M. Röntilä

Kesäsateen jälkeen

Auringonkiloa saunan ikkunasta

Heiniä kesätuulella

Sorsat tekevät tuttavuutta, rannan horisontissa Venäjä

ВОЗДВИЖЕНИЕ ЧЕСТНОГО И ЖИВОТВОРЯЩЕГО КРЕСТА ГОСПОДНЯ

14 сентября, двенадцатый праздник

Римские императоры-язычники пытались полностью уничтожить в человечестве воспоминания о священных местах, где пострадал за людей и воскрес Господь наш Иисус Христос. Император Адриан (117 - 138) приказал засыпать землей Голгофу и Гроб Господень и на искусственном холме поставить капище языческой богини Венеры и статую Юпитера. На это место собирались язычники и совершали идольские жертвоприношения. Однако через 300 лет Промыслом Божиим великие христианские святыни - Гроб Господень и Животворящий Крест были вновь обретены христианами и открыты для поклонения.

Это произошло при равноапостольном императоре Константине Великом (память 21 мая), первом из римских императоров, прекратившем гонения на христиан. Святой равноапостольный Константин Великий (306 - 337) после победы в 312 году над Максентием, правителем Западной части Римской империи, и над Ликийцем, правителем Восточной ее части, в 323 году сделался единодержавным правителем огромной Римской империи. В 313 году он издал так называемый Миланский эдикт, по которому была узаконена христианская религия и гонения на христиан в Западной половине империи прекратились.

Правитель Ликийский, хотя и подписал в угоду Константину Миланский эдикт, однако фактически продолжал гонения на христиан. Только после его окончательного поражения и на Восточную часть империи распространился указ 313 года о веротерпимости. Равноапостольный император Константин, содействием Божиим одержавший в трех войнах победу над врагами, видел на небе Божие знамение - Крест с надписью "Сим победиши". Горячо желая отыскать Крест, на котором был распят Господь наш Иисус Христос, равноапостольный Константин направил в Иерусалим свою мать, благочестивую царицу Елену (память 21 мая), снабдив ее письмом к Патриарху Иерусалимскому Макарию. Хотя святая царица Елена к этому времени была уже в преклонных годах, она с воодушевлением взялась за исполнение поручения. Языческие капища и идольские статуи, наполнявшие Иерусалим, царица повелела уничтожить. Разыскивая Животворящий Крест, она расспрашивала христиан и иудеев, но долгое время ее поиски оставались безуспешными. Наконец, ей указали на одного старого еврея по имени Иуда, который сообщил, что Крест зарыт там, где стоит капище Венеры. Капище разрушили и, совершив молитву, начали копать землю. Вскоре были обнаружены Гроб Господень и неподалеку от него три креста, дощечка с надписью, сделанной по приказанию Пилата, и четыре гвоздя, пронзившие Тело Господа. Чтобы узнать, на котором из трех крестов был распят Спаситель, Патриарх Макарий поочередно возложил кресты на покойника. Когда был возложен Крест Господень, мертвец ожил. Увидев воскресшего, все убедились, что найден Животворящий Крест. Христиане, в бесчисленном множестве пришедшие поклониться Святому Кресту, просили святителя Макария поднять, воздвигнуть Крест, чтобы все могли, хотя издали, благоговейно созерцать Его. Тогда Патриарх и другие духовные лица начали высоко поднимать Святой Крест, а народ, взывая: "Господи, помилуй", благоговейно поклонялся Честному Древу. Это торжественное событие произошло в 326 году. При обретении Животворящего Креста совершилось и другое чудо: тяжело больная женщина, при осенении ее Святым Крестом, сразу исцелилась. Старец Иуда и другие иудеи уверовали во Христа и приняли святое Крещение. Иуда получил имя Кириак и впоследствии был рукоположен во епископа Иерусалимского. В царствование Юлиана Отступника (361 - 363) он принял мученическую смерть за Христа (память священномученика Кириака 28 октября). Святая царица Елена ознаменовала места, связанные с земной жизнью Спасителя, основанием более 80 храмов, воздвигнутых в Вифлееме - месте Рождества Христова, на горе Елеонской, откуда Господь вознесся на небо, в Гефсимании, где Спаситель молился перед Своими страданиями и где была погребена Божия Мать после успения. В Константинополь святая Елена привезла с собой часть Животворящего Древа и гвозди. Равноапостольный император Константин повелел воздвигнуть в Иерусалиме величественный и обширный храм в честь Воскресения Христова, включавший в себя и Гроб Господень, и Голгофу. Храм строился около 10 лет. Святая Елена не дождала до освящения храма; она скончалась в 327 году. Храм был освящен 13 сентября 335 года. На следующий день, 14 сентября, установлено было праздновать Воздвижение Честного и Животворящего Креста. В слове на Воздвижение Креста святой Андрей Критский (память 4 июля) говорит: "Крест воздвигается, и все верные стекаются, Крест воздвигается, и град торжествует, и народы совершают празднество".